

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2020.6.19.
COM(2020) 252 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK
ÉS AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK**

Jelentés a 2019. évi európai parlamenti választásokról

{SWD(2020) 113 final}

1. Bevezetés

Az európai parlamenti választások a világ legnagyobb demokratikus eseményei közé tartoznak. 2019 májusában az európai polgárok több mint 15 000 parlamenti jelölt közül Európa-szerte több mint 250 millió leadott szavazattal közvetlenül megválasztották az Európai Parlament 751 képviselőjét (európai parlamenti képviselők)¹.

A 2019. évi európai parlamenti választások (a továbbiakban: a választások) rekordszintű részvételi aránya, amely az elmúlt 25 évben a legmagasabb volt, rámutat a demokráciánk élénkségére, és arra, hogy az uniós polgárok újra elköteleződtek az EU jövőjének alakítása iránt, különösen a fiatalok körében. A választások utáni felmérés szerint az uniós polgárok úgy vélik, hogy minden eddiginél fontosabb a véleményük az EU-ban². Olyan témákról indult valóban európai vita, mint a gazdaság, az éghajlatváltozás, az emberi jogok és a demokrácia³.

Ezenkívül ezek voltak a leginkább digitális európai parlamenti választások. Az uniós polgárok nagy arányban használnak internetet⁴, és az internetes források és közösségi oldalak nagyobb szerepet játszanak európai demokratikus vitáinkban, ami a korábbiakhoz nem fogható lehetőségeket kínál a politikai szereplőknek arra, hogy üzeneteiket eljuttassák, és a polgárok még nagyobb mértékben képessé válnak arra, hogy vitatkozzanak.

A Cambridge Analytica-botrány⁵ rámutatott ezen előnyök sötétebb oldalára is. Rávilágított a választásokba való beavatkozásra, amely során arra használták az internetes közösségi oldalakat, hogy az olyan kulcsfontosságú információk elrejtésével vagy félreértelmezésével,

¹ Január 31-én az Egyesült Királyság kilépett az EU-ból, és az Egyesült Királyság megválasztott képviselőinek európai parlamenti megbízatása megszűnt. Ennek következtében az európai parlamenti képviselők teljes száma 751-ről 705-re csökkent, az Egyesült Királyság által elfoglalt 73 helyből 46-ot az EU-hoz csatlakozó új országok számára tartanak fenn. A fennmaradó 27 helyet 14 uniós tagállam között osztották szét az alábbiak szerint, hogy jobban tükröződjön a csökkenő arányosság elve: Franciaország (+5), Spanyolország (+5), Olaszország (+3), Hollandia (+3), Írország (+2), Svédország (+1), Ausztria (+1), Dánia (+1), Finnország (+1), Szlovákia (+1), Horvátország (+1), Észtország (+1), Lengyelország (+1) és Románia (+1). Az ebben a jelentésben ismertetett adatokat úgy módosítottuk, hogy tükrözzék ezt a változást.

² A megkérdezettek 56 %-a véli úgy, hogy számít a véleményük az EU-ban (ez a legpozitívabb válasz, mióta ezt a kérdést először feltették 2002-ben). Európai Parlament, *A 2019. évi választások utáni felmérés*, 11. o., lásd: <https://www.europarl.europa.eu/at-your-service/files/be-heard/eurobarometer/2019/post-election-survey-2019-complete-results/report/en-post-election-survey-2019-report.pdf>

³ A több mint 11 000 választási anyag, többek közt 418 politikai párt vagy jelölt, valamint plakátok, televíziós reklámok, közösségi oldalakon közzétett bejegyzések és nyomtatott hirdetések, valamint 193 hivatalos Facebook-fiók alapján az Európai Választási Megfigyelőközpont azonosította a választási kampányokban leggyakrabban felmerülő kérdéseket, nevezetesen az „Európa” (az összes téma 15 %-a), majd az „értékek”, a „gazdaság”, a „társadalmi” és a „környezet” kifejezéseket. Lásd Johansson, Bengt and Novelli, Edoardo, „2019 European elections campaign – Images, topics, media in the 28 Member States” (2019. évi európai választási kampány – Képek, témák, média a 28 tagállamban), 2019. július 9., <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/e6767a95-a386-11e9-9d01-01aa75ed71a1/language-en>.

⁴ A legtöbb uniós polgár legalább hetente egyszer használ internetet, és közel felük (45 %) jelenleg a fő tájékoztatói forrásként használja azt a nemzeti politikai ügyekre és az EU-ra vonatkozó információkkal kapcsolatban. 90. sz. Standard Eurobarométer-felmérés, „Médiahasználat az Európai Unióban”, 2018. december, <https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/ResultDoc/download/DocumentKy/86432>.

⁵ A botrány 2018-ban robbant ki többek közt a tanácsadó cég, a Cambridge Analytica korábbi munkavállalóinak jelentései alapján, amelyek szerint a Cambridge Analytica azzal bízott meg egy, a Facebook felhasználói számára elérhetővé tett alkalmazást, hogy adatokat gyűjtson tőlük és ismerőseik köréből, amelyeket a következő években politikai üzenetek célzott megjelenítésére használtak fel számos választáson. Az adatokat az Egyesült Államok állampolgáraitól, valamint több uniós tagállam állampolgáraitól gyűjtötték. A szabályozók ezt követően intézkedéseket hoztak.

mint az üzenetek eredete vagy politikai szándéka, azok forrása és finanszírozása, félrevezessék a polgárokat és manipulálják a vitát és a szavazók választását⁶.

A személyes adatokat felhasználhatták titokban és jogellenesen a polgárok manipulatív tartalommal való megcélzására. A polgárok internetes tevékenységéből származó viselkedési mintákat arra használták, hogy az online platformok rendszereit „kijátsszák”, hogy azok mesterségesen megsokszorozzák ezt a tartalmat. Egyéb internetes beavatkozási technikák is alkalmazhatók, beleértve a kibertámadásokat és a hagyományos választási óvintézkedések, például a finanszírozási szabályok megkerülését.

A választások előtt a Bizottság intézkedéscsomagot („választási csomag”) tett közzé, amely e kihívások feloldását célozta, és segített a szabad és tisztességes választások biztosításában. A csomag átfogó megközelítést és az illetékes hatóságok közötti kölcsönös támogatást mozdított elő, amit a nemzeti és európai szintű választási hálózatok létrehozása segített. A csomag a tagállamok közötti, választásokkal kapcsolatos, régóta fennálló munkájára épített, és a politikai kampányolás nagyobb mértékű átláthatóságára szólított fel, nagyobb egyértelműséget biztosított az adatvédelmi követelmények választási kontextusban való alkalmazásával kapcsolatban, előmozdította az illetékes hatóságok általi felügyeletet és a kiberfenyegetések elleni védelmet, valamint az internetes kihívásoknak való megfelelés iránti nagyobb tudatosságot és készenlétet.⁷

A Bizottság 2018. novemberi Alapjogi Kollokviuma az európai demokráciával foglalkozott. Ez a magas szintű esemény meghatározta, milyen útvai vannak a szabad, nyitott és egészséges demokratikus kormányzás előmozdításának egy olyan érában, ahol a választások részvételi aránya alacsony, és amely a populizmussal, a dezinformációval és a civil társadalmat fenyegető kihívásokkal jellemezhető⁸.

A dezinformációról szóló bizottsági kezdeményezésekkel – a dezinformáció visszaszorítását célzó gyakorlati kódexszel⁹ és a dezinformációval szembeni cselekvési tervvel¹⁰, beleértve a riasztási rendszert és az Európai Külügyi Szolgálat (EKSZ) stratégiai kommunikációval foglalkozó munkacsoportjának elemző és figyelemfelkeltő intézkedéseit – kiegészített választási csomag hozzájárult a választási folyamat integritásának biztosításához és a választók választásokba vetett bizalmához, amely javult.¹¹

⁶ Például az egyes kisebbségek és kiszolgáltatott csoportok megcélzásával (Lásd ezzel kapcsolatban a választásokba való külföldi beavatkozásról és a nemzeti és európai demokratikus folyamatokban megjelenő dezinformációról szóló, 2019. október 10-i európai parlamenti állásfoglalást (2019/2810(RSP)).

⁷ Elfogadva 2018. szeptember 12-én, Az Uniós helyzete 2018, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/IP_18_5681

⁸ https://ec.europa.eu/info/events/annual-colloquium-fundamental-rights/2018-annual-colloquium-fundamental-rights-2018-nov-26_en

⁹ https://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=54454.

¹⁰ Az Európai Bizottság és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője 2018-ban közösen adta ki https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/action_plan_against_disinformation.pdf.

¹¹ A szabad és tisztességes választásokba vetett bizalom 2018. szeptember és 2019. június között nőtt 21 tagállamban. A legnagyobb növekedés Görögországban (80 %, +18 százalékpont), Litvániában (78 %, +14 százalékpont), Romániában (65 %,

A 2014. évi európai parlamenti választásokról szóló jelentés¹² megállapításaira és a korábbi választások tapasztalataira építve, valamint az uniós polgárságról szóló, 2017. évi jelentésben foglalt, az Unió demokratikus életében való polgári részvétel ösztönzésére és javítására irányuló kötelezettségvállalások¹³ teljesítése során a Bizottság számos kezdeményezést indított a választások európai dimenziója érzetének növelése és az összes uniós polgár széles körű részvételének előmozdítása érdekében. Együttműködött egyéb uniós intézményekkel, valamint politikai pártokkal, tagállamokkal és másokkal. Ezenkívül összefogott az uniós tagállamokkal annak érdekében, hogy biztosítsa, hogy a választásokon betartják az uniós jogszabályokat és jogokat, ezáltal keresve megoldást az egyes polgárok és érdekelt felek által felvetett problémákra. A Bizottság továbbá az Európai Parlamenttel szoros együttműködésben megerősítette az uniós polgárok felé irányuló, erőteljes nemzeti és helyi dimenzióval rendelkező kommunikációs erőfeszítéseit.

Ez a jelentés az alábbiak alapján vizsgálja a fenti elemeket¹⁴:

- a tagállamoktól, az európai és nemzeti politikai pártoktól, a nemzeti adatvédelmi hatóságoktól és az IT-platformoktól kapott, kimerítő válaszok a Bizottság kérdőívére¹⁵;
- az uniós tagállamokkal folytatott párbeszéd az újonnan létrehozott európai választási együttműködési hálózat és a kapcsolódó szakértői csoport keretében; és
- az Eurobarométer és egyéb felmérések, beleértve az Európai Parlament által közzétett, választások utáni felmérést és a vonatkozó tanulmányokat.

2. Részvétel a választásokon

A szavazásra jogosult uniós polgárok 50,66 %-a¹⁶ vett részt a 2019. évi választásokon. Ez a szám 25 éves rekord, és 1979 óta először mutat növekedést a részvételi arány tekintetében. A 2014. évi választások óta elért növekedés a legtöbb tagállamban, különösen kilencben jelentős volt¹⁷. Nyolc tagállamban mérsékeltebb csökkenés figyelhető meg¹⁸. Továbbra is mutatkoznak azonban jelentős eltérések a különböző tagállamoknál mért részvételi arány terén¹⁹.

+14 százalékpont) és Spanyolországban (77 %, +12 százalékpont) volt megfigyelhető). Részletesebben lásd a közleményhez kapcsolódó bizottsági szolgálati munkadokumentum 4. szakaszát.

¹² https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/com_2015_206_en.pdf

¹³ http://ec.europa.eu/newsroom/document.cfm?doc_id=40723

¹⁴ A dezinformációval szembeni cselekvési terv végrehajtására kiterjedő kezdeti értékelést 2019 júniusában mutatták be. Lásd JOIN(2019) 12 final, https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/joint_report_on_disinformation.pdf

¹⁵ Összesen 26 tagállam, 3 európai politikai párt, 7 tagállam 17 nemzeti politikai pártja és 4 IT-platform válaszolt a kérdőívre. Lásd a közleményhez kapcsolódó bizottsági szolgálati munkadokumentum mellékletét.

¹⁶ Ez a szám az Egyesült Királyság nélkül 52,4 %-ra emelkedik.

¹⁷ Lengyelország, Románia, Spanyolország, Ausztria, Magyarország, Németország, Csehország, Dánia és Szlovákia (a legnagyobb százalékpontos növekedéstől a legkisebbig).

¹⁸ Bulgária, Portugália, Belgium, Írország, Olaszország, Luxemburg, Málta és Görögország (a legnagyobb százalékpontos csökkenéstől a legkisebbig).

¹⁹ A belgiumi 88 %-tól (ahol a szavazás kötelező) a szlovákiai 23 %-ig.

Európa fiatal és első szavazói növelték a részvételi arányt. A részvételi arányuk jelentősen megnövekedett, és meghaladta más korosztályok részvételi arányának növekedését²⁰. A legfiatalabb korosztályból²¹ 42 % jelezte, hogy szavazott; ez 2014-ben csupán 28 % volt: ez jelentős növekedés. A növekedés szintén említésre méltó a 25–39 évesek korosztályában (a 2014. évi 35 %-ról 2019-ben 47 %-ra nőtt). Az idősebb szavazók körében mindazonáltal továbbra is magasabb a részvételi arány, mint a fiatalok körében (a 40–54 éveseknél 52 %, míg az 55 év felettiekénél 54 %)²².

Az, hogy mi ösztönözte szavazásra a fiatal szavazókat, legalább olyan fontos, mint maga a részvételi arány. Nagy mértékben magukénak érzik azt a gondolatot, hogy szavazni állampolgári kötelesség (több, mint 50 %),²³ továbbá határozottan ösztönözte őket az éghajlatváltozással kapcsolatos aggodalom (korosztályok-szerte megjelenő motiváció), az emberi jogok és demokratikus értékek előmozdítása iránti vágy (amely őket más csoportoknál jobban motiválta), valamint a gazdaság²⁴.

Az európai parlamenti választásokon aktív és passzív választójoggal rendelkező polgárok egyre növekvő csoportja „határt átlépő uniós polgárokból” áll: olyan polgárok, akik másik tagállamban élnek, dolgoznak vagy tanulnak. A becslések szerint az EU-n belüli több mint 17 millió határt átlépő uniós polgárból közel 14 millió (a szavazásra jogosult teljes uniós lakosság több mint 3 %-a) rendelkezett aktív választójoggal a más tagállamban szervezett európai parlamenti választásokon.

Míg az uniós jog közvetlen aktív és passzív választójogot ruház a határt átlépő uniós polgárookra a tartózkodási helyük szerinti uniós tagállamban megrendezett európai parlamenti választások során, az állampolgárságuk szerinti uniós tagállamban is kaphatnak aktív és passzív választójogot a nemzeti jog szerint (akkor is, ha külföldön tartózkodnak). Ebben az esetben más polgárokhoz hasonlóan csak egyszer szavazhatnak, és ezért kötelesek eldönteni, hogy a tartózkodási helyük vagy az állampolgárságuk szerinti tagállamban szavaznak-e.

²⁰ A 25 év alatti fiatalok esetében a részvételi arány 42 % (+14 százalékpont). A 25–39 évesek körében 47 % (+12 százalékpont). Ez elmarad az 55 évesek vagy afölöttiek részvételi arányától (54 %, +3 százalékpont).

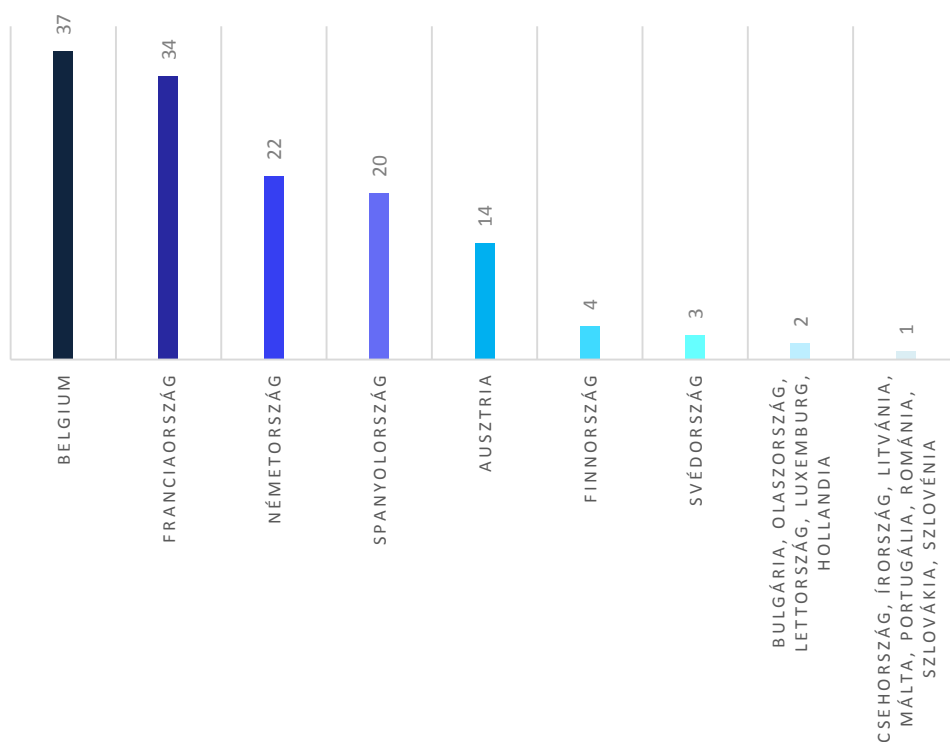
²¹ A 18–24 év közöttiek minden tagállamban, kivéve Görögország, ahol a választójogi korhatár 17 év, valamint Ausztria és Málta, ahol a választójogi korhatár 16 év.

²² Európai Parlament, A 2019. évi választások utáni felmérés, 22. o.

²³ Lásd ugyanott, 49. o.

²⁴ Lásd ugyanott, 57. o.

A NEM HELYI ÁLLAMPOLGÁRSÁGGAL RENDELKEZŐ JELÖLTEK SZÁMA TAGÁLLAMONKÉNT

A határt átlépő uniós polgárok viszonylag alacsony számban éltek választójogukkal, és jellemzően a származási országukban. A választások előtt a polgárok azt jelezték, hogy szívesebben gyakorolnák európai uniós jogaikat, és szavaznának a listákra a tartózkodási helyük szerinti országban. Négyyszer²⁵ annyian regisztráltak azonban az állampolgárságuk szerinti ország listáin való szavazásra, ahol ez a lehetőség elérhető volt²⁶. Ez azt mutatja, hogy ez a választási lehetőség fontos a magas részvételi arány megtartásához.

A jelöltként induló, határt átlépő uniós polgárok száma a 2014-es 170-ről 2019-re 168-ra²⁷ csökkent (18 uniós tagállamban). Ötöt választottak meg, hármat Franciaországban, kettőt pedig az Egyesült Királyságban.

A határt átlépő uniós polgárok részvétele tekintetében továbbra is léteznek kihívások, például a választójogi névjegyzékbe való felvétel terén. Problémák adódhatnak a hiányos távsvavazási lehetőségekből, valamint azok adminisztrációjából,²⁸ például ha az adminisztratív leveleket túl későn küldik ki, túl nehézkesek a postai szavazási eljárások, nem elegendő a szavazófülke és a személyzet a konzulátusokon.

A nők részvétele és képviselete a 2019. évi választásokon nőtt a korábbi választásokhoz képest. A részvételi arány tekintetében a nemek közötti különbség a 2014. évi 4 %-ról 2019-re 3 %-ra csökkent.²⁹ Hasonlóképpen a női európai parlamenti képviselők száma 37 %-ról 39,4 %-ra nőtt. Mindazonáltal továbbra is jelentős különbségek tapasztalhatók a tagállamok között, és számos kihívást kell leküzdeni a nemek közötti egyenlőség eléréséhez. Az alábbi táblázat a női jelöltek és a megválasztott nők arányát hasonlítja össze.

²⁵ A beérkező adatok alapján körülbelül 5,5 millió az 1,3 millióhoz képest. Részletesebben lásd a közleményhez kapcsolódó bizottsági szolgálati munkadokumentum 2.2.1. szakaszát.

²⁶ Egyes tagállamok korlátozták azon állampolgáraik szavazati jogát, akik a területükön kívül, akár más tagállamokban élnek. A szavazati jog elvesztését, amely az uniós jogok által nem érintett választások, például a nemzeti parlamenti választások esetén a szavazati jogtól való megfosztáshoz vezethet, a továbbiakban a várhatóan idén megjelenő, uniós polgárságról szóló, 2020. évi bizottsági jelentés tárgyalja majd.

²⁷ 152, ha az egyesült királyságbeli jelölteket nem számoljuk.

²⁸ Lásd a távsvavazásnak a részvételi arány számos csoporton belüli növelése céljából történő 2017-18-as alkalmazásáról szóló tanulmányt https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/eu-citizenship/electoral-rights/studies_en.

²⁹ Egyes tagállamokban a nők részvételi aránya jelentősen megnövekedett, például Finnországban 38 %-ról 43,4 %-ra.

Gyakorlatok a határt átlépő uniós polgárok támogatására

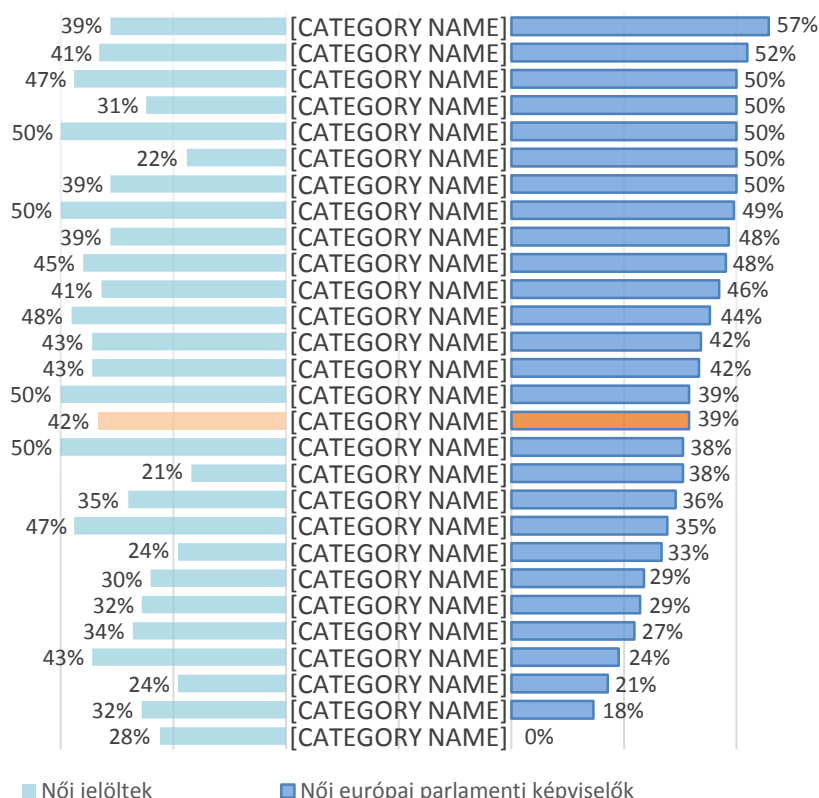
A választások előtt a Bizottság arra ösztönözte a tagállamokat, hogy osszák meg a határt átlépő uniós polgárok választási részvételét előmozdító bevált gyakorlatokat, valamint támogatást és tájékoztatást nyújtott az aktív és passzív választójogról, úgy mint:

Tájékoztatás és iránymutatás a választás formai előírásairól és a határidőkről az Európa Önökért tanácsadó portálon keresztül; a választás formai előírásairól és a szavazási módokról az európai választási weboldalakon és adatlapokon keresztül, amelyeket az Európai Parlamenttel közösen készített; valamint ösztönözte a választói részvételt a közösségi oldalakon futó célzott kampányon keresztül.

Választási lehetőség a polgárok számára. A tagállamok a választások előtt, a részvételről és demokratikus kérdésekről szóló, magas szintű eseményen (2018. április) megosztották a választási módszerekkel kapcsolatos tapasztalataikat.

Támogatás a projekteknek a Jogok, egyenlőség és polgárság program keretében.

NŐI JELÖLTEK KONTRA NŐI EURÓPAI PARLAMENTI KÉPVISELŐK

Számos tagállam hozott intézkedéseket annak érdekében, hogy növelje a nők választásokon való részvételét. Ezek magukban foglalják a politikai pártoknak nyújtott állami finanszírozás összekapcsolását a nők politikai részvételének előmozdításával (pl. Írország), a kvótarendszer bevezetését a jelöltek listái tekintetében vagy a politikai pártok azon kötelezettségének bevezetését, hogy nemek közötti egyensúlyt biztosító jelöltlistát állítsanak (pl. Románia).

A jelöltlistán szereplő **etnikai kisebbségek** esetében a választói névjegyzékbe való felvétel vagy más választási eljárások elvégzése nehezebb lehet, mint a lakosság többi része számára. A bizonyos közösségekhez, például a roma közösséghez tartozó választók például nagyobb valószínűséggel nehezebben férnek hozzá a választói névjegyzékbe való felvételre irányuló eljáráshoz.

Ez különösen azzal indokolható, hogy ez a népességcsoport nem rendelkezik dokumentációval és a szavazáshoz szükséges eljárási követelményekkel kapcsolatos ismeretekkel (például arról, hogy miként kell érvényes bizonyítékot benyújtani a lakcímről), valamint nem kap támogatást az adminisztratív eljárásokon való részvételhez. Az etnikai kisebbségek az Európai Parlament képviselőinek 5 %-át és a teljes lakosság 10 %-át teszik

ki³⁰.

A fogyatékossgal élő uniós polgárok³¹ hasonló akadályokba ütköznek a választásokon való részvétel során. Ezenkívül további korlátokkal is szembe kell nézniük a jogaik gyakorlása terén, például a nem megfelelő akadálymentesség tekintetében. Valamennyi uniós tagállam, valamint az EU is ratifikálta a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezményt³². Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság legutóbbi jelentése szerint 16 tagállamban körülbelül 800 000 uniós polgár lehet megfosztva a választásokon való részvételhez fűződő jogától, mivel a nemzeti szabályok és a szervezési intézkedések nem vették kellően figyelembe a speciális igényeiket³³. A fogyatékossgal élő személyek továbbra is alulreprezentáltak a megválasztott európai parlamenti képviselők körében.

A Bizottság a tagállamokkal folytatott találkozókra felhívja a figyelmet a fogyatékossgal élő személyek jogaira és a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezményben foglalt kötelezettségekre.³⁴ Külön beszélgetéseket szervezett a téma kapcsán, bemutatta az akadálymentesített szavazógépeket, és általánosságban támogatta a bevált gyakorlatok megosztását. Az EU továbbá támogatja az uniós szintű, fogyatékossgal élő személyek szervezeteit, hogy növelje a tudatosságot és védelmezze a jogaikat, valamint javítsa a tagszervezeteik kapacitását.

A tagállamok számos gyakorlatot valósítanak meg, hogy segítsék a polgárok különböző csoportjainak részvételét³⁵. A Bizottság a 2014. évi választások óta megkönnyítette az ilyen gyakorlatok cseréjét, többek közt a választási kérdésekkel foglalkozó magas

A fogyatékossgal élő polgárok támogatását magukban foglaló gyakorlatok

Mobil szavazóurnák a fogyatékossgal élő személyek számára (Bulgária).

Célzott tájékoztatóanyag közérthető nyelven megfogalmazva és Braille-írással (videók, broszúrák) az egyes csoportok különböző nyelveken történő támogatása érdekében (Belgium és Litvánia).

Önálló elektronikus szavazás a látássérültek számára (Belgium).

Akadálymentesített szavazóhelyiségek és szavazóurnák a gondozó otthonokban és intézményekben (Írország).

A politikai pártok létrehozására irányuló **alacsonyabb küszöbérték** (Románia).

Szavazólapok Braille-írással (Szlovákia).

A fogyatékossgal élő parlamenti jelölteknek nyújtott **külön támogatás**, beleértve a finanszírozott gyakorlati helyeket a politikai pártoknál (Egyesült Királyság – a skót kormány projektje).

³⁰ Az ENAR választási elemzése – más kisebbségek a 2019–2025 közötti, új Európai Parlamentben, https://www.enar.eu.org/IMG/pdf/2019_06_racial_diversity_eu_parliament_elected_meps_final.pdf.

³¹ A 15–64 év közötti nők 15,1 %-a és a férfiak 12,9 %-a számolt be az alapvető tevékenységek nehézségéről. Lásd az Eurostat adatait https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/images/8/8c/Infographic_Disability_statistics_final.png.

³² A fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény biztosítja a fogyatékossgal élők számára a politikai jogokat és azt a lehetőséget, hogy azokat másokkal egyenlő módon gyakorolják <https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities/article-29-participation-in-political-and-public-life.html>

³³ A fogyatékossgal élők tényleges választójogai az európai parlamenti választásokon – 2019. március, <https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/files/ge-02-19-153-hu-n.pdf>.

³⁴ Ez magában foglalja a fogyatékossgal foglalkozó magas szintű munkacsoporton belül a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény végrehajtásával foglalkozó munkafórumot, valamint a fogyatékossgal élő személyek európai napjáról szóló éves európai konferenciát.

³⁵ Néhány példa látható a fenti oldalsávokon. A megosztott gyakorlatokra vonatkozó további részletek elérhetők a közleményhez kapcsolódó bizottsági szolgálati munkadokumentumban.

szintű eseményen, amelyre 2018 áprilisában került sor. A Bizottság európai demokráciának szentelt, 2018. évi Alapjogi Kollokviuma a széles körű részvétel és a képviselet mint a befogadó demokratikus társadalmak feltételének előmozdítására vonatkozó gyakorlatok átfogó cseréjét foglalta magában³⁶.

Az egyéb alulreprezentált csoportok választásokon való részvételére vonatkozó adatok korlátozottak, és kevés tagállam gyűjti azokat.

A **Jogok, egyenlőség és polgárság program** keretén belül a Bizottság támogatta az alulreprezentált uniós polgárok részvételét. 2014 és 2020 között a program 20 millió eurót nyújtott az olyan kezdeményezések finanszírozására, amelyek célja az uniós polgárságból származó jogok gyakorlásának előmozdítása és növelése. Ez 8,5 millió euró tevékenységi támogatást foglal magában, amelynek keretében eddig több mint 20 projekt kapott finanszírozást³⁷. A projektek a következőket foglalták magukban:

- eszközök az uniós polgárok politikai jogaikkal és az európai parlamenti választásokra irányuló eljárásokkal kapcsolatos ismereteik növelése érdekében;³⁸
- a bevált gyakorlatokról szóló iránymutatás a tagállamok hatóságainak az uniós polgárok választójogi gyakorlásának támogatása céljából;³⁹
- többnyelvű eszközök, amelyek a választási kampány során tájékoztatást nyújtanak a politikai pártok által előmozdított politikai programokról;⁴⁰ valamint
- célzott kezdeményezések az alulreprezentált csoportok részvételének ösztönzése érdekében.⁴¹

Az Európa a polgárokért program olyan tevékenységeket támogatott, amelyek a lehető legszélesebb körben lefedik a polgári szerepvállalást. A testvérvárosi projektek és a civil társadalmi projektek arra a kérdésre kerestek választ, hogy miként lehet elérni a szavazókat, beleértve az első szavazókat vagy a távoli területen élő szavazókat.

A választáson való részvétel választások előtti támogatása és a polgárok tájékoztatáson alapuló döntések meghozatalára való ösztönzése érdekében a Bizottság az Európai Parlamenttel szoros együttműködésben tájékoztató és kommunikációs kampányokat hajtott végre⁴², többek közt arról, mit csinál az EU, hogyan lehet szavazni, és hogyan lehet részt venni⁴³. Ezek a kampányok proaktívak és többnyelvűek voltak, és jelentős helyi dimenzióval rendelkeztek.

³⁶ https://ec.europa.eu/info/files/conclusions-colloquium-2018_en

³⁷ A finanszírozott projektekre vonatkozó hivatkozások elérhetők a közleményhez kapcsolódó bizottsági szolgálati munkadokumentumban.

³⁸ Lásd például: <http://www.spaceu2019.eu/>.

³⁹ Lásd például: <https://smp.eelga.gov.uk/migrant-workers/act-project/>.

⁴⁰ Lásd például <https://euandi2019.eu.eu/> és <https://yourvotematters.eu/hu/>

⁴¹ Lásd például http://www.diversitygroup.lt/fwp_portfolio/migrant-political-participation/ és <https://www.lawcentres.org.uk/lcn-s-work/living-rights-project>

⁴² Lásd például: https://europa.eu/youreurope/citizens/residence/elections-abroad/european-elections/index_hu.htm; [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2018/623556/EPRS_ATA\(2018\)623556_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2018/623556/EPRS_ATA(2018)623556_EN.pdf)

⁴³ A számos nemzeti bejegyzési határidő és szavazási módszer miatt elengedhetetlen volt tájékoztatni a határt átlépő uniós polgárokat a választójogukról.

2014 novemberétől a választásokig a Bizottság tagjai és a magas rangú bizottsági tisztviselők több mint 1730 civil párbeszédben vettek részt Európa-szerte lakossági fórumok keretében. Ezek a párbeszédok segítettek a polgároknak megérteni, hogyan dolgoznak értük az európai szakpolitikák, annak érdekében, hogy növelni lehessen a Bizottság magas rangú döntéshozóival, valamint átfogóbb értelemben az európai demokráciával való közvetlen kapcsolatukat.

A tagállamok hatóságai, a civil társadalmi szervezetek, a tényellenőrzők, a magánszervezetek, beleértve a platformokat és egyéb érdekelt feleket, számos figyelemfelkeltő tevékenységet végeztek a választásokat megelőző időszakban. A bizottsági képviselők gyakran segítettek e tevékenységek koordinálásában, valamint a helyi szint európai szinthez kapcsolásában.

Elemzés és nyomon követő intézkedések

A rekordmagas részvételi arány az uniós demokrácia iránti újbóli elköteleződésre mutat rá. Összeségében a részvételi arány mindenhol jelentősen, azonban nem egyenlő mértékben nőtt a tagállamok és az uniós polgárok valamennyi csoportja körében. A kommunikációs tevékenységek hozzájárultak a demokratikus szerepvállalás felerősítéséhez.

Egyes egyszerű gyakorlatok nagy változást eredményezhetnek bizonyos csoportoknál, például a fogyatékossgal élő szavazókhoz való alkalmazkodás, a helyi szinten kampányoló közösség támogatása, a szavazási módszerek szélesebb köre, valamint a politikai pártokkal való együttműködés az alulreprezentált polgárok passzív választójogára irányuló lehetőségek ösztönzése érdekében. Mindazonáltal az ilyen gyakorlatokat nem alkalmazzák széles körben.

Az egyes csoportok részvételével kapcsolatos **mutatók és gyűjtött adatok minősége** korlátozott.

A **polgárok** – ezen belül a fiatalok – számára nem mindig áll rendelkezésre **elegendő eszköz aktív részvételük elősegítésére**. Ez a folyamat a választójogi korhatár elérése előtt kezdődik⁴⁴. A 2024-ben először szavazó polgárok közül sokan jelenleg nappali tagozatos oktatásban vesznek részt⁴⁵. Ezért fontos a demokratikus szerepvállalás támogatása érdekében olyan innovatív technikákat kialakítani, amelyek megfelelnek a különböző életkoroknak és igényeknek.

A 2024. évi választásokon folytatni kell az erőfeszítéseket annak érdekében, hogy **valamennyi polgár elkötelezett legyen az európai demokrácia iránt, és hosszú távon is magas legyen a részvételi arány**. Senkit nem szabad hátrahagyni, és az európai parlamenti választásokon való részvételnek és azok eredményeinek tükrözniük kell az Unió lakosságát

⁴⁴ A Bizottság a maga részéről megszervezte a „Vissza az iskolába” kezdeményezést, amelynek keretében számos uniós tisztviselő ellátogatott a tagállamok iskoláiba, hogy a munkájukról és az EU-ban szerzett tapasztalataikról beszéljenek, és meghallgassák a diákokat. Ezt immár kiegészíti a hasonló „Vissza az egyetemre” kezdeményezés.

⁴⁵ https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/flash/fl_375_en.pdf

és sokszínűségét.

Az ismeretterjesztő és a lakosság európai döntéshozatalban való részvételét növelő szakpolitikák fontosak annak biztosítása terén, hogy az uniós polgárok bízzanak abban, hogy a véleményüket meghallgatják, és számít a szavazatuk.

Ezek a fontos szempontok hozzájárulnak az Európa jövőjéről folytatott eszmecserékhez, és azok nyomon követésére a hamarosan előterjesztésre kerülő, **európai demokráciával kapcsolatos cselekvési terv** és egyéb kezdeményezések részeként sor fog kerülni.

Ezekkel összhangban a Bizottság:

- továbbra is fenntartja az arra irányuló erőfeszítéseit, hogy biztosítsa az Európai Unióval kapcsolatos, pontos **információkhoz való hozzáférést** annak érdekében, hogy támogassa a polgároknak az európai politikai életben való aktív szerepvállalását, valamint a választójoguk gyakorlását. Innovatív megközelítések, többnyelvű kommunikáció és új információs csatornák alkalmazására kerül majd sor, hogy minden csoportot el lehessen érni, és a helyi szereplők is be legyenek vonva. A Parlamenttel való kooperáció folytatódni fog, és a többi uniós intézménnyel és illetékes szervvel is szorosabb együttműködésre kerül sor. A helyi nyelvi és kulturális környezethez igazított civil párbeszédok szervezésére fog sor kerülni Uniós-szerte annak érdekében, hogy növelni lehessen a polgárok véleménye és a polgárok mindennapjaira kiható témákat lefedő uniós szakpolitika kialakítása közötti kapcsolatot;
- előmozdítja a bevált gyakorlatokat, valamint a tagállamok és az érintett szervek közötti ismeretek cseréjét a **magas részvételi arány** támogatása érdekében, beleértve az egyszerű és akadálymentesített szavazási eljárásokat. 2021-ben a **szavazási eljárásokról** szóló külön műhelytalálkozó szervezésére fog sor kerülni az európai választási együttműködési hálózat keretén belül;
- támogatja az **inkluzív és egyenlő részvételt** a tagállamokkal, a parlamentekkel, a civil társadalommal és az egyéb érintett felekkel együttműködve, többek közt a bevált gyakorlatok előmozdítása, a figyelemfelkeltés és az alapok hasznosítása révén⁴⁶. A 2024. évi választásokon külön hangsúlyt kap a fiatalabb és idősebb emberek, a nők, a határt átlépő uniós polgárok, valamint a fogyatékkal élő személyek részvétele⁴⁷. A 2020. március 5-én⁴⁸ ismertetett nemi esélyegyenlőségi stratégiával összhangban a Bizottság külön intézkedéseket fog előmozdítani annak érdekében, hogy megvalósuljon a nemek közötti egyenlőség a döntéshozatalban és a politikában. A Bizottság ezenkívül 2020-ban az európai választási együttműködési hálózat és a választási ügyekkel foglalkozó szakértői csoport közös találkozóját az inkluzivitás és a demokratikus

⁴⁶ Ez magában foglalja a Polgárság, egyenlőség, jogok és értékek finanszírozási programot.

⁴⁷ A szociális jogok európai pillére, 1. elv: „Mindenkinek joga van a minőségi és befogadó oktatáshoz, képzéshez és egész életen át tartó tanuláshoz annak érdekében, hogy olyan készségeket tartson, illetve szerezzen meg, amelyek lehetővé teszik számára, hogy teljes mértékben részt vehessen a társadalomban (...).”

⁴⁸ https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/gender-equality-strategy_en

résztvételen belüli egyenlőség témájának fogja szentelni;

- együttműködik a tagállamok hatóságaival a polgári jogokkal foglalkozó kutatói hálózatának támogatásával, valamint a civil társadalmi szervezetekkel konzultálva, hogy az alapvető jogokkal és az adatvédelmi előírásokkal teljes mértékben összhangban javítsa a **mutatókat és az adatgyűjtést**;
- a **digitális technológiák hatékony alkalmazásával** értékeli a gyakorlati intézkedéseket, **hogy megkönnyítse a választójog inkluzív gyakorlását**, miközben biztosítja a szavazás szabadságát és bizalmas jellegét, valamint a személyes adatok védelmét, és többek közt a távszavazási megoldásokról szóló tanulmány⁴⁹ és a Jogok, egyenlőség és polgárság program keretében finanszírozott projektek eredményeire támaszkodik;
- feltárja, milyen lehetőségek állnak rendelkezésre a **gyermek** európai demokratikus életbe való bevonására többek közt annak érdekében, hogy felnőttkorukban biztosított legyen az aktív demokratikus szerepvállalásuk uniós polgárként. Ez magában foglalhatja a gyermek részvételére irányuló mechanizmusok támogatását helyi és uniós szinten (gyermek képviselő-testülete és gyermek nemzeti parlamentje például);
- növeli a **gyermek és fiatalok tájékoztatására irányuló tevékenységeket**, többek közt az iskolai életük tekintetében⁵⁰;
- az uniós polgárságról szóló, 2020. évi jelentésében **további intézkedéseket** vesz fontolóra a polgárok uniós demokratikus életében való részvételének előmozdítása és növelése érdekében.

A tagállamokat arra ösztönözzük, hogy:

- készítsenek **jelentéseket**, arról, **hogyan bonyolították le az európai parlamenti választásokat** az országukban, és a jelentésekben szerepeljenek statisztikák a választásokon való részvételről, beleértve az alulreprezentált csoportokra vonatkozóakat, valamint minden szinten tájékoztassák a szakpolitikai döntéshozókat;
- tárjanak fel olyan **opciókat**, amelyek **nagyobb választási lehetőséget kínálnak azzal kapcsolatban, hogy a választók hogyan és mikor szavazhatnak** (táv- és előzetes szavazás, valamint a különleges igények kielégítésének egyéb megkönnyítése);
- továbbra is **összák meg a gyakorlatokat**, és tegyenek intézkedéseket a **választójog ismeretének**, valamint az európai parlamenti választásokon való szélesebb körű, **inkluzív részvétel** és a megválasztott szerveken belüli **képviselés** előmozdítása iránt; és
- vegyék fontolóra az **erőforrások** és egyéb kölcsönös támogatás **összevonását** a tagállamok között az európai választások adminisztrációja terén (például ideiglenes

⁴⁹ Lásd a távszavazásnak a részvételi arány növelése céljából történő 2017-18-as alkalmazásáról szóló tanulmányt https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/eu-citizenship/electoral-rights/studies_en.

⁵⁰ Az olyan kezdeményezések, mint a Bizottság által támogatott „Vissza az iskolába” vagy „Vissza az egyetemre” relevánsak e tekintetben.

közös létesítményekkel, amelyek a szavazófülkéknek és a választók bejegyzésének helyszínéül szolgálnak olyan helyeken, ahol magas a határt átlépő uniós polgárok száma, a nemzeti szabályok, például adminisztratív határidők közötti különbségek figyelembevétele többek közt a választók névjegyzékbe való felvételekor, valamint a polgárságról szóló kurzusok támogatására irányuló megfelelő inputtal kapcsolatos bevált gyakorlatok megosztása).

Az európai politikai pártok a nemzeti választókerületekkel együttműködve fokozhatják az erőfeszítéseiket annak érdekében, hogy ösztönözzék a választásokon való **inkluzív részvételt** és az Európai Unióval kapcsolatos pontos információk terjesztését.

3. Az európai dimenzió és az uniós választójog gyakorlása

3.1. Az uniós választójog és a választások európai dimenziója

Az európai parlamenti választások egyedülállóak. A tagállamok a nemzeti kampányukkal, a nemzeti listáikkal és a külön szabályaikkal és hagyományaikkal a közös eredményhez járulnak hozzá, a Parlament megválasztott képviselői valamennyi uniós polgárt képviselik. Egyes közös elvek és eljárások az uniós jogban vannak meghatározva, beleértve a határt átlépő uniós polgárok számára az európai parlamenti választásokra vonatkozó aktív és passzív választójoguk gyakorlását a lakóhelyük szerinti országban lehetővé tevő szabályokat, valamint az európai politikai pártokra és alapítványokra vonatkozó szabályokat és az 1976. évi uniós választási okmányt⁵¹. A fennmaradó szabályok a tagállamok sokszínű, gazdag nemzeti politikai hagyományaiból erednek. Például mindegyik tagállam a hétnek azon a napján tartja az európai parlamenti választásokat, amelyen általában a nemzeti választásaikat tartják. Ez azt jelenti, hogy a választások több mint négy napig tartanak. Mindazonáltal az uniós jog tiltja a hivatalos eredmények közzétételét az utolsó szavazások lezárása előtt⁵².

Az európai parlamenti választások eredménye közvetlen hatással van a polgárokra. Ahhoz, hogy tájékoztatáson alapuló politikai döntést tudjanak hozni, tudniuk kell, mi forog kockán európai szinten. A politikai vitát és kampányt azonban gyakran elnyomják a nemzeti és helyi témák. A választások európai dimenziójának további előmozdítása megerősíti a polgárok és az európai intézmények közötti kapcsolatot és ezáltal az európai döntéshozatal demokratikus legitimitását. Ezenkívül ez a politikai elszámoltathatóság kérdése is. Annak érdekében, hogy a politikusokat felelősségre lehessen vonni, a polgároknak látniuk kell a jelöltek nemzeti kampányai és programjai, valamint az európai szakpolitikák és az általuk

⁵¹ Beleértve a határt átlépő uniós polgárok számára az európai parlamenti választásokra vonatkozó aktív és passzív választójoguk gyakorlását a lakóhelyük szerinti országban lehetővé tevő szabályokat, valamint az európai politikai pártokra és alapítványokra vonatkozó szabályokat és az 1976. évi uniós választási okmányt. A vonatkozó és uniós jogszabályokkal és egyéb eszközökkel kapcsolatos áttekintésért lásd https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/eu-citizenship/electoral-rights_en#europeanparliamentalelections

⁵² Az 1976. évi választási okmány 10. cikkének (2) bekezdése.

képviselt politikai pártok közötti egyértelmű kapcsolatot.

2015-ben a Parlament élt a kezdeményezési jogával, és bemutatta az 1976. évi választási okmány⁵³ reformjára vonatkozó javaslatát⁵⁴. A Tanács kevés rendelkezéssel értett egyet, többek közt a pártokra vonatkozó kötelező minimális küszöbérték és a többszörös szavazás kriminalizálása tekintetében. Az ezen okmány hatálybalépéséhez kivételesen szükséges nemzeti jóváhagyás folyamata nem zárult le időben a választások előtt: a módosítások nem léptek hatályba a 2019. évi választásokig, és továbbra is függőben vannak.

A választások előtt a Bizottság is tett kifejezett lépéseket annak érdekében, hogy növelje a választások európai dimenzióját. 2017-ben az európai politikai pártok és alapítványok finanszírozására vonatkozó szabályok egy bizottsági javaslat alapján módosultak.⁵⁵ A reform célja a demokratikus legitimitás javítása és a végrehajtás megerősítése volt, többek közt az európai értékek betartása tekintetében. A másik cél az európai és nemzeti pártok közötti kapcsolat átláthatóbbá tételére irányult. Az európai pártok most kötelesek meggyőződni arról, hogy a tagjaikként működő valamennyi nemzeti párt weboldalán szerepel a logójuk és a programjuk.⁵⁶ A dokumentum készítésekor nem volt közzétéve információ azzal kapcsolatban, hogy a finanszírozást kérelmező európai politikai pártok megfeleltek-e ezeknek az előírásoknak.⁵⁷ A hatósággal való konzultációt követően az Európai Parlamentnek 2021. december 31-ig közzé kell tennie a rendeletről szóló jelentést. A Bizottságnak a közzétételtől számított 6 hónapon belül be kell mutatnia a saját jelentését.

2018 februárjában a Bizottság ajánlást⁵⁸ adott ki a 2019. évi európai parlamenti választások európai jellegének és hatékony lebonyolításának elősegítéséről, amelynek címzettjei a tagállamok és a politikai pártok voltak. Az ajánlás felszólította őket arra, hogy a csúcsteljesítmény-rendszerre alapozzanak, és tegyenek lépéseket az átláthatóság növelése érdekében azzal, hogy minden vonatkozó kommunikációs anyagban, beleértve a kampányanyagokat és a szavazólapokat, láthatóbbá teszik a nemzeti pártok és az azon

⁵³ A bejelentett célkitűzés szerint „az európai választások demokratikus és transznacionális dimenziójának, valamint az uniós döntéshozatali folyamat demokratikus legitimitációjának erősítésére, az uniós polgárság koncepciójának megszilárdítására, az Európai Parlament működésének és az Unió kormányzásának javítására, az Európai Parlament munkájának legitímabbá tételére, a választók egyenlőségének és az egyenlő esélyeknek a megerősítésére, az európai választások lebonyolítási rendszere hatékonyságának növelésére és arra kell, hogy irányuljon, hogy az európai parlamenti képviselőket közelebb hozza a választóikhoz, köztük különösen a legfiatalabbakhoz”.

⁵⁴ Az Európai Parlament állásfoglalása (2015. november 11.) az európai uniós választójog reformjáról (2015/2035(INL)). HL C 366, 2017.10.27., 7–18. o.

⁵⁵ Európai Bizottság, Az európai politikai pártok és az európai politikai alapítványok jogállásáról és finanszírozásáról szóló 2014. október 22-i, 1141/2014/EU, Euratom európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló rendeletre irányuló javaslat, COM(2017)481.

⁵⁶ A Bizottság javaslata magában foglalta azt is, hogy a tagpártok weboldalain közzé kell tenni az azzal kapcsolatos tájékoztatást is, hogy a legutóbbi európai választásokon a jelöltek között miként alakult a nemek aránya.⁵⁷ Az Európai Parlament és a Tanács 1141/2014/EU, Euratom rendelete (2014. október 22.) az európai politikai pártok és az európai politikai alapítványok jogállásáról és finanszírozásáról, HL L 317., 2014.11.4., 1–27. o.

⁵⁷ Az Európai Parlament és a Tanács 1141/2014/EU, Euratom rendelete (2014. október 22.) az európai politikai pártok és az európai politikai alapítványok jogállásáról és finanszírozásáról, HL L 317., 2014.11.4., 1–27. o.

⁵⁸ A Bizottság (EU) 2018/234 ajánlása (2018. február 14.) a 2019. évi európai parlamenti választások európai jellegének és hatékony lebonyolításának elősegítéséről, HL L 45., 2018.2.17., 40–43. o.⁵⁹ Bulgária, Csehország, Dánia, Németország, Észtország, Spanyolország, Horvátország, Lettország, Litvánia, Magyarország, Málta, Lengyelország, Portugália, Románia, Szlovákia, Finnország és Svédország.

európai politikai pártok közötti kapcsolatot, amelynek tagjai.

A tagállamok, valamint az európai és nemzeti politikai pártok által rendelkezésre bocsátott információk alapján még van lehetőség az átláthatóság növelésére. Számos tagállam⁵⁹ például megjegyzi, hogy a nemzeti szabályaik nem teszik lehetővé, hogy az európai pártok logója megjelenjen a nemzeti pártokra vonatkozó szavazólapokon. Ahol ez lehetséges, ott is csak néhány politikai párt jelezte, hogy tisztában van ezzel a lehetőséggel, vagy azzal élni kíván⁶⁰.

Mindazonáltal történt némi előrehaladás. Egyes politikai pártok, például Franciaországban, Luxemburgban, Hollandiában, Görögországban és Írországban tájékoztatták a szavazókat arról, hogy mely európai párt tagjai, és számos párt tett lépéseket annak érdekében, hogy a kampányanyagaikon és weboldalaikon keresztül növelje a választások európai dimenzióját. Két politikai párt⁶¹ jelen volt számos tagállamban, és a páneurópai program mellett kampányolt. Az egyik párt képviselőjét megválasztották a német listáról⁶².

Európa és az olyan európai kérdések, mint az „értékek”, „gazdaság”, „társadalmi” és „környezet” kifejezések jelentős mértékben szerepeltek a vonatkozó anyagokban a kampány során, ami rámutat a választások körüli, egyre növekvő, határozott európai politikai vitára⁶³.

3.2. A választójog nyomon követése és érvényesítése

Az uniós választójog teljes körű gyakorlása elengedhetetlen az uniós polgári jogállás teljes körű érvényesüléséhez. A tagállamok felelősek azért, hogy biztosítsák az európai parlamenti választásokra vonatkozó, uniós jog szerinti közös szabályok és elvek megfelelő végrehajtását. A Bizottság a Szerződések őreként eljárva szükség esetén nyomon követi és végrehajtja az intézkedéseket.

A választások előtt a Bizottság számos intézkedést bevezetett, hogy biztosítsa az uniós jog végrehajtását, és elhárítsa az uniós polgárok választójogának gyakorlásával kapcsolatos akadályokat. A Bizottság három tagállammal folytatott párbeszédet a határt átlépő uniós polgárok politikai párthoz való csatlakozására irányuló jogáról, egyfelől pedig a pártalapításhoz fűződő jogról. Ezenkívül számos tagállammal folytatott megbeszélést annak biztosítása érdekében, hogy az információcserére a tervezett öt napon belül sor kerüljön,

⁵⁹ Bulgária, Csehország, Dánia, Németország, Észtország, Spanyolország, Horvátország, Lettország, Litvánia, Magyarország, Málta, Lengyelország, Portugália, Románia, Szlovákia, Finnország és Svédország.

⁶⁰ Ezzel kapcsolatban részletesebben lásd a közleményhez kapcsolódó bizottsági szolgálati munkadokumentum 3. szakaszát.

⁶¹ Volt és DiEM25.

⁶² A Volt Deutschland képviselőjében. A DiEM25 nem volt sikeres az európai parlamenti választásokon, azonban Dániában, Németországban, Görögországban, Spanyolországban, Franciaországban, Ausztriában, Lengyelországban és Portugáliában indított jelöltek a nemzeti választásokon is, és vannak tagjai a dán, görög, lengyel és portugál jogalkotó szervnél.

⁶³ Ezek a témák megjelentek a több mint 1700 civil párbeszédben is, amelyet Unió-szerte rendeztek a legutolsó választások óta.

Johansson, Bengt and Novelli, Edoardo, „2019 European elections campaign – Images, topics, media in the 28 Member States” (2019. évi európai választási kampány – Képek, témák, média a 28 tagállamban), 2019. július 9., <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/e6767a95-a386-11e9-9d01-01aa75ed71a1/language-en>.

hogyan a saját tagállamukban kizárt jelöltek ne lehessen más tagállamban megválasztani⁶⁴. E megbeszélések követően számos tagállam módosította a jogszabályait.

Az egyik tagállammal folytatott párbeszéd sikeresen megoldotta a szavazás bizalmas jellegének védelmével kapcsolatos problémát, míg egy másik tagállammal folytatott megbeszélések során megoldódott az a kérdés, hogy miként lehet lehetővé tenni az állandó lakóhellyel nem rendelkező személyek számára a választójoguk gyakorlását.

A választások előtt és közvetlenül azt követően számos uniós polgár kapcsolatba lépett a Bizottsággal, hogy hangot adjon a választással kapcsolatos aggodalmainak. A polgárok által leggyakrabban felvetett problémák a következők:

- nem elérhető számukra a távsvavazás (postán, meghatalmazotton keresztül vagy online) vagy a személyes szavazás a származási országukon kívül (a konzulátusokon, a nagykövetségeken vagy a külön létesített szavazóhelyiségekben), vagy ahol ezt a lehetőséget biztosították, adminisztratív nehézségekkel, késedelmekkel vagy egyéb problémákkal szembesültek;
- a nemzeti névjegyzéki felvételi eljárás során késedelmet vagy nehézségeket tapasztaltak⁶⁵.

A Bizottság az érintett országokkal megbeszéléseket folytatott ezekről a kérdésekről.

3.3. A többszörös szavazás megakadályozása

A Bizottság a választási ügyekkel foglalkozó szakértői csoport keretében támogatta a tagállamokat a határt átlépő uniós polgárok választójogával kapcsolatos uniós jog egyes rendelkezéseinek végrehajtása során⁶⁶. A megbeszélések kitértek a hatályos formai követelményekre, beleértve a névjegyzéki felvételre vonatkozó határidőket és a részvétel támogatására irányuló gyakorlatokat.

Magukban foglalták továbbá a határt átlépő uniós polgárok általi többszörös szavazás megakadályozására irányuló intézkedéseket. A vonatkozó uniós szabályok alapján a tagállamok információt cseréltek azokról a határt átlépő uniós szavazókról, akik a névjegyzékbe való felvételüket kérték, és a lakóhelyük szerinti országban jelezték, hogy szavazni kívánnak az európai parlamenti választásokon, hogy eltávolíthatók legyenek a származásuk szerinti országban a választási névjegyzékről. A tagállamok erőfeszítéseinek támogatása érdekében a Bizottság olyan eszközt bocsátott rendelkezésre, amely segíti az említett információk biztonságos és adatvédelmi szempontból megfelelő cseréjét, és megkönnyítette a releváns, többbe közt a választási határidőkre vonatkozó információk

⁶⁴ Az állampolgárságtól eltérő tagállamban lakóhellyel rendelkező uniós polgárok aktív és passzív választójogának az európai parlamenti választásokon történő gyakorlására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló 93/109/EK irányelv szerint.

⁶⁵ Ez azokra az európai uniós polgárokat vonatkozott, akik az állampolgárságuk szerinti ország által előírt követelményeknek próbáltak eleget tenni, beleértve, ha az adott országon kívül szavaztak, valamint akik a lakóhelyük szerinti ország által előírt követelményeknek próbáltak eleget tenni.

⁶⁶ <https://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetail&groupID=617>.

tagállamok közötti megosztását. 2019. február és május között a tagállamok több mint 1,2 millió szavazóra és 114 parlamenti jelöltre vonatkozó adatot osztottak meg egymással. A tagállamok közötti szoros együttműködés körülbelül 214 000 többszörös névjegyzéki felvétel azonosítását tette lehetővé⁶⁷. A Bizottságnak nincs tudomása olyan esetről, ahol többszörös szavazásra került sor a választások során.

Ezt a folyamatot a korábbi választásokhoz képest hatékonyabban és biztonságosabban hajtották végre. A tagállamok azonban hangsúlyozták, hogy a hatályos nemzeti eljárásokban fennálló különbségek kihívásokat teremtettek, többek közt a megosztott adatok minőségével kapcsolatban⁶⁸. Ezenkívül a névjegyzéki felvételre és vagy leiratkozásra vonatkozó határidők terén fennálló különbségekből, valamint abból is eredtek problémák, hogy a névjegyzéki felvétel vagy leiratkozás milyen hatással van a polgár más nemzeti választásokon való szavazásra irányuló képességére.

3.4. Egyéb tevékenységek

Maguk a polgárok általában bíznak abban, hogy az országaik megtették mindent, ami a szabad és tisztességes választások biztosításához szükséges⁶⁹. A választási megfigyelés fontos annak érdekében, hogy biztosítani lehessen a választójog betartását, fel lehessen hatalmazni és be lehessen vonni a polgárokat, és szélesebb értelemben növelni lehessen a választási folyamatokba vetett közbizalmat. A tagállamok e tekintetben különböző megközelítésekkel rendelkeznek. A választások előtt és után az európai választási együttműködési hálózaton keresztül a bevált gyakorlatokról szóló megbeszélésekre és tapasztalatcserére került sor, többek közt a megfigyelő szervezetek bevonásával⁷⁰.

Elemzés és nyomon követő intézkedések

Többet kell dolgozni azon, hogy megerősödjön az európai parlamenti választások európai dimenziója. Bár némi előrehaladásra sor került, és az európai politikai dimenzió fokozatosan nő az egyre növekvő európai demokratikus téren belül, ennek fenntartására és megerősítésére irányuló intézkedésekre van szükség. A tagállamok és a nemzeti politikai pártok ebben központi szerepet játszanak. **Az európai és nemzeti politikai szintek közötti kapcsolat átláthatóságát** tovább kell segíteni és támogatni, többek közt a nemzeti szabályokon keresztül. A politikai pártok felelősséggel tartoznak a nemzeti és európai pártok közötti kapcsolat láthatósága és az európai ügyeknek tulajdonított fontosság tekintetében.

A választások előtt a Bizottság szorosan együttműködött a tagállamokkal annak érdekében,

⁶⁷ Lásd a közleményhez kapcsolódó bizottsági szolgálati munkadokumentum 3.2. szakaszát.

⁶⁸ A határt átlépő uniós szavazók ugyanis csak akkor azonosíthatók a határokon átvívelő módon, ha a személyazonosító adataik összeegyeztethetők a nemzeti közigazgatások között. https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/soteu2018-data-protection-law-electoral-guidance-638_en.pdf

⁶⁹ Beleértve a jogellenes és csalárd tevékenységek megakadályozását a választások során. Lásd az Eurobarométer 477. számú, demokráciáról és választásokról szóló külön felmérését – 14. o.

⁷⁰ Ez magában foglalja a Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Hivatalának beavatkozásait és az Election-Watch.EU-t, amely a választásokról szóló saját kezdeményezésű jelentést ismertette, lásd <https://www.wahlbeobachtung.org/en/european-parliament-elections-2019-election-watch-eu-eam-final-report-with-16-recommendations>

hogyan biztosítsa, hogy a hatályos uniós jogszabályokat végrehajtsák a 2019. májusi választásokon. Ez hatékony volt, és a 2024. évi választások során is folytatódni fog. Rávilágított olyan területekre, ahol az uniós szabályok racionalizálhatók, és ahol a nemzeti rendszerek közötti további közelítés előnyös lehet a választások hatékony lebonyolításának megkönnyítése, a tagállamok hatásai közötti együttműködés és az uniós szintű kampányolás érdekében. A nemzeti szinten meghatározott kampányolási és választási időszakokat például szorosabban össze lehetne hangolni.

A von der Leyen-féle Bizottság hat kiemelt célkitűzésének egyike az **európai demokrácia megerősítése**. Ez magában foglalja a választások európai dimenziójának megerősítését, valamint a polgárok és az európai döntéshozatal közötti kapcsolat növelését a megfelelő nyelvi és kulturális eszközök hatékony alkalmazásával. Az uniós polgároknak nagyobb szerepük lesz a döntéshozatalban, nagyobb beleszólásuk lesz az európai prioritások és törekvései szintek meghatározásába, és annak vezető és aktív részesei lesznek.

Az Európa jövőjéről szóló konferencia kifejezetten a demokratikus folyamatokhoz és az intézményi kérdésekhez kapcsolódó témákkal fog foglalkozni, ideértve az Európai Bizottság elnökének megválasztására vonatkozó csúcsteljesítményi rendszert és az európai parlamenti választások páneurópai listáit. A konferencián jogalkotói és egyéb javaslatoknak kell születniük e témával kapcsolatban. A Bizottság nyomon fogja követni e javaslatokat, amennyiben hatáskörrel rendelkezik fellépni a konferencia által elfogadott javaslatok tekintetében, valamint készen áll arra, hogy az Európai Parlament és a Tanács között közelítse az álláspontokat és elfogulatlan közvetítőként járjon el. A Bizottság például rendelkezésre bocsáthatja jogi és intézményi szakértelmét, a választási folyamatokkal kapcsolatos kutatásait, és betekintést nyújthat az intézményközi kapcsolatokba⁷¹.

Jóval a 2024. évi választások előtt a Bizottság javaslatokat fog benyújtani **az európai pártokra és alapítványokra vonatkozó szabályok megerősítése érdekében**, beleértve a finanszírozásukra vonatkozó rendelkezések egyértelműsítését. E tekintetben a Bizottság konzultálni fog többek közt az Európai Politikai Pártok és Európai Politikai Alapítványok Hatóságával, az európai politikai pártokkal, és kapcsolatot tart az Európai Parlamenttel. Ezenkívül meg fogja vizsgálni annak lehetőségét, hogy további feladatokat bízjon az Európai Politikai Pártok és Európai Politikai Alapítványok Hatóságára.

A Bizottság elkötelezett az iránt, hogy támogassa a választások európai dimenziójának megerősítésére irányuló erőfeszítéseket. **Konkrét intézkedéseket fog fontolóra venni, többek közt az alábbiak érdekében:**

- a választások **európai dimenziójának tudatosítása** a polgárok tájékoztatására irányuló erőfeszítése során;

⁷¹ Lásd a Bizottság közleményét az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az Európa jövőjéről szóló konferencia megtervezéséről, 2020. január 22., COM(2020) 27 final. A konferencia többek közt a csúcsteljesítményi rendszert fejlesztésével és a páneurópai listák kérdésével foglalkozik majd.

- az Európai Bizottság és az Európai Parlament közötti **partnerség megerősítése** a 2024. évi választások előkészítése terén, valamint együttműködés a következő választások európai dimenziójának növelésére irányuló lehetőségek kialakítása érdekében;
- az európai politikai pártok és a nemzeti pártok közötti **kapcsolatok határozottabb jelzésének támogatása**. Ez finanszírozási intézkedéseket is magában foglal majd. A Bizottság továbbá előmozdítja majd az e témával kapcsolatos vitát az illetékes szervezetek – például az EU parlamentjeinek fóruma, az Európai Ügyekkel Foglalkozó Bizottságok Konferenciája és az európai választási együttműködési hálózat – keretein belül;
- **a választásokkal kapcsolatos figyelemfelhívás és lendület megerősítése**, a választások éjszakájára is kiterjedően, valamint az eredményeknek az európai választási együttműködési hálózat keretében történő biztonságos továbbítására irányuló konkrét intézkedések megvitatása;
- a tagállamok ösztönzése, hogy **választási időszakjaikat még inkább hangolják össze**, beleértve a kampányidőszakot és egyéb vonatkozó időtartamokat, hogy az összes tagállamra kiterjedően megerősödjön a választási lendület, és hogy elősegítsék a kampánycsend és egyéb kampányszabályok hatékonyabb érvényesülését;

A tagállamok hatóságaival – többek között az európai választási együttműködési hálózat és a választási ügyekről szóló szakértői csoport keretében folytatott – szoros együttműködésben, valamint más nemzetközi szervezetekkel és érintett felekkel összefogva **a Bizottság:**

- a Bizottság az **uniós polgárságról szóló jelentés** következő, 2020-ban közzéteendő kiadásában fontolóra veszi majd egy minden uniós polgár (beleértve a határt átlépő uniós polgárokat) és az illetékes hatóságok számára a választásokat megelőző időszakban és a választások alatt elérhető, az uniós polgárok választójogának gyakorlását támogató **információs szolgálat** hozzáadott értékét;
- a határt átlépő uniós polgárok uniós választójoga gyakorlásának megerősítése és a **többszörös szavazás megakadályozására irányuló** további óvintézkedések előmozdítása. Ez magában fogja foglalni a határt átlépő uniós polgárok választójogára vonatkozó, meglévő keretrendszer felülvizsgálatát, többek közt a megosztott adatokkal kapcsolatban, a tagállamok közötti nagyobb együttműködés előmozdítását a nemzeti választói névjegyzékek elkészítésével kapcsolatban (beleértve az ütemtervekre, személyazonosítási előírásokra és minősítési kritériumokra vonatkozó, különböző nemzeti szabályokat), valamint a többszörös szavazás tilalmára vonatkozó figyelemfelkeltést a polgárok körében;
- a **választási megfigyelésre** vonatkozó bevált gyakorlatok megosztásának támogatása, beleértve a polgárok közvetlen bevonására irányuló lehetőségeket. Az európai választási együttműködési hálózaton belül a tagállami hatóságok és az illetékes megfigyelő

szervezetek közötti közvetlen kommunikációs csatornákat továbbra is erősíteni fogják.

4. A dezinformációval szembeni fellépés, valamint a választási folyamat integritásának és ellenálló képességének védelme

A 2019. évi választások kampánya volt eddig a leginkább digitális kampány. Az uniós polgárok közel fele a nemzeti és európai politikáról szóló információk elsődleges forrásaként az internetes hírekre támaszkodott. A közösségi média szintén fontos eszköz a politikusok számára, hogy elérjék a választókat, valamint a kampánycsoportok számára, hogy megszervezzék a támogatókat.

Az online kommunikáció sebessége, egyszerűsége és elérése, valamint az online közösségi platformok által teremtett lehetőségek, amelyek révén az embereket politikai hirdetésekkel és üzenetekkel célozzák, új kihívásokat tartogatnak. A legtöbb uniós polgár ugyan egyetért azzal, hogy az online közösségi média a naprakész politikai ismeretek megszerzésének korszerű módja, mégis úgy véli, hogy az online politikai információk nem megbízhatók⁷². Európában és világszerte a választások számos rosszindulatú, állami vagy nem állami szereplő által elkövetett manipulációs kísérletek tárgyát képezik, amelyek célja, hogy kihasználják a digitális környezet nyújtotta lehetőségeket⁷³.

A választásokba való beavatkozás számos formát ölthet, és motiválhatja azt a választói akarat alakítása iránti vágy, a részvételi arány csökkentése, a demokráciába vetett hit aláásása vagy a pénzügyi haszonszerzés. A választási és a választás szempontjából releváns egyéb szabályok megkerülése és aláásása, a demokratikus eredmények torzítása és az intézményekbe vetett bizalom megrendítése érdekében titkos finanszírozást, kibertámadásokat, dezinformációt, félretájékoztatást, félrevezető online magatartást, manipulatív és megosztó narratívákat⁷⁴, hamisítást, a személyes adatokkal való visszaélést és jogtalan, személyre szóló kampányüzeneteket vetnek be. A választásokba való beavatkozás lehet a külső szereplők általi hibrid befolyásolás eszköze, amellyel arra ösztönzik a polgárokat, hogy eltávolodjanak a politikától, megosztják és destabilizálják az Uniókat, és aláássák az uniós intézmények hitelességét, ami elégedetlenséget és

⁷² 90. sz. Standard Eurobarométer-felmérés, „Médiahasználat az Európai Unióban”, 2018. december.

⁷³ Lásd például A. Dawson and M. Innes „How Russia’s Internet Research Agency Built its Disinformation Campaign” The Political Quarterly, 90. kötet, 2. sz., 2019. április–június. A technológia manipulatív felhasználására irányuló erőfeszítések listájáért lásd például: <https://comprop.oii.ox.ac.uk/research/cybertroops2019/>

⁷⁴ Az ilyen narratívákról szóló felmérésért lásd például: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/work/2018_02_geog_discontent.pdf Az információ politikai döntéshozatalra gyakorolt hatásának behaviorális megközelítéséért lásd <http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC117161/understanding-our-political-nature.pdf>

bizalmatlanságot szül. Ezenkívül lehet a szervezett bűnözés eszköze is⁷⁵.

Egyes szereplők célja különösen az, hogy aláássák az EU mint az olyan alapvető uniós értékek, mint a demokrácia és minden polgár egyenlősége (pl. nemek közötti egyenlőség és bizonyos csoportok védelme) őrzőjének hitelességét. A gyűlöletbeszéd és a zaklatás egyéb formái a demokratikus vita és a polgári kötelezettségvállalás terét kívánják szűkíteni⁷⁶.

A dezinformációval szembeni cselekvési tervvel⁷⁷ együtt a Bizottság választási csomagja⁷⁸ eszköztárat nyújt e kihívások leküzdésére, a választási kontextusban releváns online tevékenységekkel kapcsolatos szabályok nyomán követésére és végrehajtására, valamint a tagállamok és az uniós intézmények valamennyi illetékes szervének összehozására. Az uniós intézmények és a tagállamok intenzív erőfeszítéseket tettek, hogy ezeket a kezdeményezéseket a választások előkészítése során végrehajtsák.

A választások ellenálló képességének támogatására irányuló erőfeszítésekhez csatlakoztak illetékes tagállami hatóságok, civil társadalmi szervezetek, újságírók, tényellenőrzők, platformok és egyéb érdekelt felek.

A Bizottság az EU-ra kiható dezinformációkat külön kezelte, többek közt célzott kommunikációs intézkedésekkel, amelyek a hamis állításokat cáfolják, és amelyek felhívják a figyelmet a dezinformációkkal kapcsolatos kihívásokra és kockázatokra.

Ezek fontos lépések voltak a támadások és a választási manipuláció hatékonyabb leküzdése, valamint a dezinformáció és a demokratikus vitába való egyéb jogtalan beavatkozás leleplezése terén.

⁷⁵ Lásd például a kiberbeavatkozás választási manipuláció érdekében történő alkalmazásáról szóló kutatást, amelyet a hibrid fenyegetések elleni küzdelem európai kiválósági központja készített: <https://www.hybridcoe.fi/wp-content/uploads/2018/10/Strategic-Analysis-2018-8-Past.pdf>

⁷⁶ Továbbá a bizonyos csoportokhoz tartozó újságírók megcélzása.

⁷⁷ A cselekvési terv az online félretájékoztatás kezeléséről szóló, 2018. áprilisi bizottsági közleményre épít. <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/communication-tackling-online-disinformation-european-approach>

⁷⁸ Elfogadva 2018. szeptember 12-én, Az Unió helyzete 2018. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_18_5681.

Ahogy a dezinformációval szembeni cselekvési terv végrehajtásáról szóló, 2019. júniusi jelentés megjegyezte, Oroszország továbbra is kitartó szereplő ezen a téren. A Kreml támogató üzenetek, amelyek gyakran hivatalos orosz állami forrásokból származtak, a dezinformáció fontos forrásai voltak, ahogy azt az EKSZ keleti stratégiai kommunikációval foglalkozó munkacsoportja dokumentálta⁷⁹. Más szereplők is egyre inkább alkalmazzák ezt a taktikát, ami elmosza a határokat a külföldi és a hazai manipuláció között, és megnehezíti a visszavezethetőséget. A kormányzat weboldalait érő támadásokon keresztül többek közt a részvételi arány csökkentésére és a manipulatív tartalmak terjesztésére irányuló erőfeszítések azonosítására került sor⁸⁰.

Míg ezek a manipulatív erőfeszítések rendszeresen a politikailag érzékeny témákra összpontosítottak és az uniós közönséget célozták a választások előtt, a 2019. évi választások kapcsán eddig nem azonosítottak nagyszabású titkos beavatkozási műveletet.

A választásokba való, egyik tagállamon belüli beavatkozás az EU egészére kihatott. További intézkedésekre van szükség a választásokat és a demokratikus vitát célzó beavatkozási és manipulációs erőfeszítések kezelése érdekében.

4.1. Példa nélkül álló együttműködés

A választásokat érő kihívások összetettek és több területet érintenek. Egyetlen ország vagy nemzeti hatóság sem tudja ezeket megfelelően kezelni egyedül. Ezért a választási csomag központi ajánlása szerint a tagállamoknak létre kell hozniuk az **illetékes hatóságaik nemzeti választási hálózatait**, amelyek a választási kontextussal kapcsolatos online tevékenységekre vonatkozó nyomon szabályok nyomon követéséért és végrehajtásáért felelősek. Ezek magukban foglalták a választási bizottságokat, az adatvédelmi hatóságokat, a kiberbiztonsági hatóságokat, a médiaszabályozó és szükség szerint egyéb hatóságokat.

⁷⁹ Lásd például a keleti stratégiai kommunikációval foglalkozó munkacsoport európai választásokkal kapcsolatos aktualitásait: <https://euvsdisinfo.eu/eu-elections-update-the-long-game/> és <https://euvsdisinfo.eu/eu-elections-update-reaping-what-was-sown/>.

⁸⁰ Két tagállam arról számolt be, hogy szolgáltatásmegtagadással járó támadás érte a nemzeti hatóságok weboldalait, amit azonnal azonosítottak és gyorsan megoldottak. További részletek megtalálhatók a közleményhez kapcsolódó bizottsági szolgálati munkadokumentum 4. szakaszában.

Az európai választási együttműködési hálózatban megosztott gyakorlatokra vonatkozó példák

Lettország olyan alkalmazást mutatott be, amely lehetővé teszi az uniós polgárok számára, hogy nyomon kövessék a politikai pártok finanszírozását, és jelentsék a potenciális visszaéléseket a korrupcióellenes hivatalnak. Ennek a részvételen alapuló alkalmazásnak elrettentő és végrehajtó hatása volt.

A **Hollandia** által folytatott figyelemfelkeltő kampány, amely általánosságban a dezinformációt célozza, a kritikai olvasásra összpontosít, és alkalmazása ezért túlmutat a választásokon.

Ausztria a digitalizációra irányuló nemzeti mestertervet és a biztonságosabb internetre irányuló kezdeményezést mutatott be.

Luxemburg ismertette a nemzeti cselekvési tervét, amely a választási csomagban kiemelt valamennyi területre kiterjed.

Spanyolország a választásokra vonatkozó kétnyelvű weboldalt és iránymutatást, valamint a dezinformációval foglalkozó 24 órás segélyvonalat hozott létre.

Franciaország 2018 decemberében új törvényt vezetett be a politikai kampányolásról. Franciaország ezenkívül az uniós polgársággal kapcsolatos oktatás támogatására irányuló jogszabály bevezetését tervezi. További jogszabályok is tervbe vannak véve a közösségi platformokra vonatkozó további kötelezettségek előírása érdekében.

Valamennyi tagállam létrehozott ilyen hálózatokat, amelyek szerkezeti felépítése és vezetése különböző⁸¹. A nemzeti adatvédelmi hatóságok⁸² fele és a médiaszabályozók kevesebb mint fele van eddig bevonva a hálózatba. Egyes hálózatok bevonták a bűnüldözést és a biztonsági hatóságokkal való kapcsolatokat is. A tagállamok hangsúlyozták az egyértelmű politikai vezetés és az elegendő erőforrások értékét a hálózatok hatékony működése terén.

E hálózatok más releváns szervezetekkel is létrehoztak kapcsolatokat, például a számítógépes incidensekkel foglalkozó nemzeti támogatási csoportokkal és az **EU riasztási rendszerével**⁸³. A riasztási rendszert a választások előtt hozták létre, és a szakértők és nemzeti kapcsolattartók közötti tapasztalatcserét is megkönnyítette. Az európai választási együttműködési hálózat és a riasztási rendszer közötti együttműködés a választási csomaggal összhangban megerősítette a szakértői közösségek közötti kapcsolatot, és hozzájárult a választási időszakban folytatott dezinformációs tevékenységek átfogó áttekintésének kialakításához.

A választási csomaggal összhangban a nemzeti hálózatok tevékenységei magukban foglalták a fenyegetések és a vonatkozó szabályok nyomon követése és végrehajtása terén fennálló hiányosságok azonosítására és/vagy a választási folyamatokkal kapcsolatos kockázatok értékelésére irányuló gyakorlatokat (18 tagállam), valamint a választás tekintetében releváns jogszabályok nemzeti feltérképezését és felülvizsgálatát (10 tagállam)⁸⁴. Ez segítette a tájékoztatáson alapuló szakpolitikai döntéshozatalt.

A legtöbb tagállam jelezte, hogy ezeket a hálózatokat az európai parlamenti választásokon kívül **más választásokon is alkalmazzák**. Egyes tagállamok a hálózataikat külön eszközökkel látták el, például biztonságos kommunikációs platformhoz való hozzáféréssel, azonban további pénzügyi erőforrásokról nem számoltak be. A tagállamok érdeklődésüket fejezték ki az e hálózatok támogatására irányuló további uniós erőforrások elérhetősége iránt, amelyeket a Bizottság 2020-ban bocsát ismételten rendelkezésre⁸⁵.

⁸¹ A tagállamok bevonták a nemzeti biztonsági és hírszerzési hatóságokat, a miniszterelnöki hivatalokat, valamint az olyan minisztériumokat, mint a külügy-, az igazságügyi, a belügy-, a digitális ügyekért felelős és a közigazgatásért felelős minisztériumok.

⁸² A Bizottság kérdőívére válaszoló 14 nemzeti adatvédelmi hatóság közül.

⁸³ Folyamatos szervezet, amely lehetővé teszi az információk és elemzések uniós intézmények és tagállamok közötti megosztását: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage_en/59644/Factsheet:%20Rapid%20Alert%20System.

⁸⁴ Lásd a közleményhez kapcsolódó bizottsági szolgálati munkadokumentum 4.1.1. szakaszát.

⁸⁵ <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-details/rec-rcit-citi-ag-2020>.

A szakértelem és a bevált gyakorlatok tagállamok közötti megosztásának támogatása érdekében, beleértve a fenyegetésekkel, hiányosságokkal és végrehajtással kapcsolatosakat, a tagállamok felszólítást kaptak arra, hogy a nemzeti választási hálózataikból jelöljenek ki egy kapcsolattartót az **európai választási együttműködési hálózatba**. A hálózat tagjai háromszor találkoztak a választások előtt és kétszer utána. A tagállamok megvitatták az egyes tevékenységeket, amelyeket nemzeti szinten hajtottak végre, például az figyelemfelkeltő kampányokat, a kockázatértékelést és a folyamatok feltérképezését, nyomon követését és végrehajtását, valamint a jogalkotási fejleményeket (lásd a szabályok feltérképezésére vonatkozó szövegdobozt). Ezenkívül a Bizottság által rendelkezésre bocsátott biztonságos platformon megosztottak információkat a szabályzataikról, szoftvereikről és kutatásaikról, és ezt a platformot a választások során is használták információcsere céljából.

Az európai választási együttműködési hálózat ezenkívül megkönnyítette az egyéb szervezetekkel való kapcsolatot is, beleértve az Európai Parlamentet, az Európai Politikai Pártok és Európai Politikai Alapítványok Hatóságát, az Audiovizuális Médiaszolgáltatásokat Szabályozó Hatóságok Európai Csoportját (ERGA), az EUROPOL-t, az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezetet, az Európai Adatvédelmi Testületet és az európai adatvédelmi biztost, valamint egyéb érdekelt feleket, beleértve a választási megfigyelőket és a tényellenőrző szervezeteket. Tagjai részt vettek a választási rendszerek ellenálló képességéről szóló, az EU és az Egyesült Államok közötti szakértői szintű párbeszédén, amelyre 2019. november 26-án került sor⁸⁶.

A Bizottság támogatta a tagállamokat abban, hogy **feltérképezzék** a választási kontextusban releváns **szabályaikat és gyakorlataikat**. Ez kiterjedt az együttműködésekre vonatkozó szabályokra (a külföldi finanszírozás tilalma, korlátozások, közzétételi szabályok), a kiadásokra (előírányzatok és korlátozások), a kampányolásra (időtartamra, kampánycsendre, szavazásra vonatkozó és egyéb korlátozások), valamint a médiára (a jelöltek közötti egyenlőség, műsorszolgáltatás, a politikai hirdetések átláthatósága és a

A szabályok feltérképezése

A legtöbb tagállam:

- rendelkezik az adományozás **átláthatóságára** és/vagy az anonim adományozás tilalmára vonatkozó **szabályokkal**;
- **tiltja** a politikai pártok és kampányok **külföldi finanszírozását**, bár néhány csak korlátozza annak összegét vagy közzétételi követelményeket ír elő;
- **rendelkezik** a **kampánycsendre** vonatkozó **szabályokkal** (amikor a kampánytevékenységeket be kell szüntetni).

Körülbelül a tagállamok fele követeli meg az átláthatóságot a fizetett politikai hirdetések és üzenetek tekintetében;

Néhány tagállam külön szabályokat ír elő a közösségi médiával kapcsolatban;

Több mint a tagállamok harmada rendelkezik olyan szabályokkal, amelyek a műsorszolgáltatókat szabályozzák a választások alatt;

Néhány tagállam rendelkezik ilyen szabályokkal az internetes tartalmakkal kapcsolatban is;

A tagállamok harmada egyértelműen meghatározta a kampányidőszakokat. Más tagállamokban nincsenek hatályban külön előírások.

⁸⁶ <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2019/12/11/joint-eu-us-statement-following-the-eu-us-justice-and-home-affairs-ministerial-meeting/>.

közösségi médiára vonatkozó szabályok). Ez a feltérképezés elősegítette a kölcsönös megértést, és a tagállamok jelezték, hogy folytatni kívánják azt.

4.2. Nagyobb átláthatóság és a manipulációnak való nagyobb kitettség

Az európai választási együttműködési hálózat támogatta továbbá a választási csomagban⁸⁷ szereplő egyéb ajánlások végrehajtásával kapcsolatos tapasztalatcserét, aminek **kulcsfontosságú része az átláthatóság és ezáltal az elszámoltathatóság előmozdítása volt.** Számos beavatkozási tevékenységre, például a titkos finanszírozásra és a célzott dezinformációra nem derül fény. A Bizottság felszólította a **tagállamokat és a politikai pártokat** arra, hogy a megfelelő szankciók alkalmazása mellett vezessenek be olyan intézkedéseket, amelyek lehetővé teszik a polgárok számára, hogy felismerjék a fizetett online tartalmakat, azonosítsák az elköltött pénz összegét, annak forrását és azokat az eszközöket, amelyekkel őket célozták.

Egyes tagállamok arról számoltak be, hogy rendelkeznek a fizetett politikai tartalmakra vonatkozó átláthatósági szabályokkal, azonban az adatokhoz való hozzáférés és a nyomon követés elvégzésére vonatkozó kapacitás és ezáltal az online nyomon követés végrehajtása terén továbbra is nehézségek állnak fenn⁸⁸. Egyes tagállamok arról számoltak be, hogy jelenleg vizsgálják az ezzel a területtel kapcsolatos jogalkotást, hogy az online átláthatóságra vonatkozó szabályokat vezessenek be vagy azokat modernizálják. A tagállamok előmozdították az átláthatóságot, és egyes esetekben célzott figyelemfelkeltő tevékenységet folytattak. Az egyes csoportok, például a politikai pártok kaptak iránymutatást vagy képzést. A tagállamok ezenkívül az offline választási óvintézkedések online alkalmazásával foglalkozó hálózaton belül is megosztották tapasztalataikat.

2019 márciusában az akkori biztos, Věra Jourová írt a nemzeti pártoknak⁸⁹, és felszólította őket arra, hogy alkalmazzák a gyakorlatban a Bizottság ajánlását⁹⁰. Sor került az európai politikai pártok közötti külön tapasztalatcserére is.

A Bizottság ezenkívül **az online platformokkal és az IT-iparral** is együtt dolgozott, hogy megóvja a 2019. évi választásokat a dezinformációs kampányoktól és az online manipulációtól. A dezinformáció visszaszorítását célzó, online platformokra és a hirdetési ágazatra⁹¹ vonatkozó gyakorlati kódex számos kötelezettségvállalást előír, beleértve a politikai hirdetésekkel kapcsolatos átláthatóság és nyilvános közzététel biztosítását, az online szolgáltatások rosszindulatú szereplők általi manipulatív használatának megelőzését, valamint egyéb intézkedések meghozatalát, amelyek az online ökoszisztéma

⁸⁷ Lásd a közleményhez kapcsolódó bizottsági szolgálati munkadokumentum 4.2.1. szakaszát.

⁸⁸ Bizonyos esetekben a vonatkozó jogszabályok nem írják elő, vagy az online adatok hozzáférhetőségének hiánya megnehezíti azt, vagy a politikai szereplők papíralapú közlésein alapuló passzív nyomon követéstől függ.

⁸⁹ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/letter_political_parties_final_en.pdf.

⁹⁰ A Bizottság ajánlása (2018. szeptember 12.) az európai parlamenti választásokkal összefüggésben a választási együttműködési hálózatokról, az online átláthatóságról, a kiberbiztonsági eseményekkel szembeni védelemről és a félretájékoztatási kampányok elleni küzdelemről, C (2018) 5949 final.

⁹¹ A kódex aláíró felei között szerepelnek a nagyobb online platformok, mint a Facebook, a Google, a Twitter, valamint a Microsoft és a Mozilla, továbbá az online hirdetési ágazatot képviselő szakmai szövetségek.

elszámoltathatóságának és megbízhatóságának növelésére irányulnak. A Bizottság az ERGA támogatásával⁹² intenzív közbenső nyomon követést végzett, amelynek célja az volt, hogy meggyőződjenek róla, hogy a kódexben foglalt kötelezettségvállalásokat a választások előtt végrehajtották⁹³. A Bizottság az ERGA támogatásával jelenleg azt vizsgálja, mennyire volt hatékony a kódex a működése első évében.⁹⁴

A kódex lehetőséget biztosított a platformok dezinformációval kapcsolatos szabályainak nagyobb átláthatóságára. A 2019. évi választásokat megelőző időszakban a Facebook, a Google és a Twitter megerősítette a politikai hirdetések nagyobb átláthatóságának biztosítására irányuló erőfeszítéseit,⁹⁵ a manipulatív tevékenységek (például a tartalmak felerősödésére irányuló koordinált műveletek, valamint a robotok és hamis fiókok visszaélészerű alkalmazása) feltárásával és megszüntetésével lépéseket tett a szolgáltatásai integritásának növelése érdekében, és javította a hirdetések elhelyezésének vizsgálatát, hogy korlátozza a rosszhiszemű kattintásvadász gyakorlatokat, és csökkentse a dezinformációkat közlétekből hirdetésből származó bevételeit. Ezenkívül a platformok számos intézkedést hoztak, amelyek célja, hogy előmozdítsák a „hiteles”⁹⁶ forrásból származó tartalmakat, és korlátozzák a dezinformáció terjesztését. Míg ezek fontos lépést jelentettek a választással kapcsolatos átláthatóság felé, nem elegendők. A választások előtt nem minden platformnak volt hirdetésekre vonatkozó adattára minden tagállamban, a hirdetésekre vonatkozó adattárak nem voltak teljes körűek, és nem biztosítottak egyszerű hozzáférést az illetékes szervek számára, beleértve a tagállamok hatóságait, hogy felügyeleti feladatkörüket gyakorolják, valamint a kutatók számára, hogy elemezzék az archívumot. E tekintetben előrehaladásra van szükség a jövőbeli választások kapcsán.

A nemzeti és európai politikai pártok arról számoltak be, hogy lépéseket tettek annak érdekében, hogy megfeleljenek mind a hatályos jogszabályoknak, mind pedig az online platformok szolgáltatási feltételeiben foglalt előírásoknak. Egyes platformelőírások azonban problematikusak voltak.⁹⁷ A felek jelezték, hogy külön nehézséget jelentettek a platformok szolgáltatási feltételeinek nem sokkal a választások előtt bevezetett módosításai. A saját szintjükön a felek általánosságban nem vállaltak további átláthatósági tevékenységeket,

⁹² Az ERGA e feladattal megbízott alcsoportha 2019 júniusában készített jelentést a nyomonkövetési tevékenységeinek első szakaszáról, amely a politikai hirdetések átláthatóságával kapcsolatos, kódexben foglalt kötelezettségvállalások végrehajtására összpontosított. http://erga-online.eu/wp-content/uploads/2019/06/ERGA-2019-06_Report-intermediate-monitoring-Code-of-Practice-on-disinformation.pdf

⁹³ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/code-practice-disinformation>

⁹⁴ A kódex aláíró felei éves önértékelési jelentést nyújtottak be a kódex végrehajtásáról. <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/annual-self-assessment-reports-signatories-code-practice-disinformation-2019>. Az ERGA mellett a Bizottság is kap támogatást a kódex értékelésében független tanácsadótól.

⁹⁵ Különösen a címkézésük és a nyilvános elérhetővé tételük révén a kereshető hirdetési adatbázisokon keresztül;

⁹⁶ A tartalom hitelességének kérdése vita tárgyát képezi az online közzététel kapcsán, és számos megközelítés létezik, amelyek segítenek a felhasználóknak abban, hogy megértsék, honnan jön a tartalom, valamint hogy képesek legyenek előnyben részesíteni bizonyos témák kapcsán a megbízható forrásokból származó információkat, például hogy a felhasználók a választási szabályokat a nemzeti választási szervtől ismerjék meg.

⁹⁷ A Facebook előírta a tanácsadóknak, hogy jegyezzék be magukat abban az országban, amelyben politikai hirdetést kívánnak vásárolni. Ez azt jelentette, hogy az uniós politikai pártoknak be kellett jegyezniük magukat minden uniós tagállamban ahhoz, hogy EU-szintű tájékoztatási kampányokat végezzenek.

például hogy listázzák a hirdetéseiket vagy az online politikai hirdetésekre kiadott összegeket közöljék a weboldalukon.⁹⁸ A Bizottság kérdőívére adott válaszaikban azt jelezték, hogy értékelnék az átláthatóságra vonatkozó szabályok egyértelműsítését, a platformok által az EU-szintű kampányolás tekintetében alkalmazandó megfelelő megközelítést, valamint az online adatbázisokhoz való nyílt hozzáférést a felek számára, hogy elvégezzék átláthatósági közzétételeiket.

Az európai választási együttműködési hálózat keretében a tagállamok megosztották a közösségi média platformjaival folytatott interakciókkal kapcsolatos tapasztalataikat. A platformok néhányukkal közvetlenül léptek kapcsolatba, hogy külön támogatást nyújtsanak, beleértve az eskalációs útvonalakat⁹⁹. A hálózatban¹⁰⁰ folytatott megbeszélések rámutattak arra az igényre, hogy egyenlőbben kell kezelni a tagállamokat, több operatív interakcióra van szükség a felügyeleti feladatkörök¹⁰¹ támogatásához, beleértve az adatokhoz való hatékonyabb hozzáférést, a kapcsolattartókat, valamint az érintett tagállamok nyelvén folytatott tapasztalatcseréket. A tagállamok szerint a platform erőfeszítései nem voltak konzisztensek és kellően hatékonyak, és a közvetlenül a szereplők, például a politikai pártok, jelöltek és újságírók számára kínált támogatás szintén aggodalomra adhat okot a jogrendjük szerint¹⁰². Hasonló aggodalmakat fejeztek ki a riasztási rendszer keretében is.

A Bizottság ezenkívül a jogellenes online gyűlöletbeszéd felszámolására vonatkozó magatartási kódex tekintetében is kapcsolatba lépett az online platformokkal.¹⁰³

4.3. Megerősített adatvédelmi megfelelés

A Bizottság ezenkívül külön iránymutatást tett közzé **az uniós adatvédelmi szabályok választásokkal összefüggésben történő alkalmazásáról**. Ezek voltak az első olyan választások, ahol a frissített uniós adatvédelmi keretet alkalmazták¹⁰⁴. A Facebook-Cambridge Analytica-botrány¹⁰⁵ rámutatott az uniós adatvédelmi szabályok választásokkal

⁹⁸ Lásd a választási csomag ajánlásának 9. pontját.

⁹⁹ A Facebook például együttműködött a német szövetségi információbiztonsági hivatallal, hogy elindítson egy olyan kezdeményezést, amely jobb és átfogóbb ismereteket nyújt a választásokba való beavatkozásokról, és iránymutatást alakít ki azok leküzdéséről. A Twitter nemzeti tisztviselőket és kutatókat vont be a partnertámogatási portáljába, hogy megkönnyítse a dezinformáció kutatását. A Google támogatást nyújtott az újságíróknak és a független tényellenőrző hálózatoknak. E tevékenységekkel kapcsolatban további részletek megtalálhatók a közleményhez kapcsolódó bizottsági szolgálati munkadokumentum 4.2.3. szakaszában.

¹⁰⁰ Lásd az európai választási együttműködési hálózat jelentéseit és a további részleteket az e közleményhez kapcsolódó bizottsági szolgálati munkadokumentumban.

¹⁰¹ Ez vonatkozik például a nemzeti szabályoknak való megfelelésre, például a kampánykiadások nyomon követése és az online kampánycsend tekintetében

¹⁰² Például a politikai kampányokra vonatkozó adományokat szabályozó nemzeti szabályok.

¹⁰³ A jogellenes online gyűlöletbeszéd felszámolására vonatkozó magatartási kódex: https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/racism-and-xenophobia/countering-illegal-hate-speech-online_en

¹⁰⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet, „GDPR”).

¹⁰⁵ Az ügy a közvetlenül az érintettől gyűjtött személyes adatokkal és a viselkedésükből eredő és a közösségi hálózattól származó adatokkal való visszaélést foglalt magában, amelynek célja az volt, hogy specifikus politikai tartalommal célozza őket.

összefüggő jelentőségére, illusztrálva annak kockázatát, ha a személyes adatokat az adatvédelmi jogszabályokkal ellentétes módon használják annak érdekében, hogy jogellenesen próbálják befolyásolni a választásokat¹⁰⁶.

A nemzeti hatóságok, beleértve egyes választási bizottságokat külön intézkedéseket tettek annak érdekében, hogy előmozdítsák az adatvédelmi megfelelést, beleértve, hogy közvetlenül tájékoztatták a politikai pártokat a felelősségeikről. Egyes tagállamok arról számoltak be, hogy a választásokat megelőző időszakban bírságokat szabtak ki, néhány incidenst jelentettek,¹⁰⁷ és egyes vizsgálatok folyamatban vannak.

A politikai pártoktól származó hozzájárulások rámutatnak, hogy nincs kellő egyértelműség a választásokkal összefüggő adatvédelmi előírások terén, és hogy további figyelemfelkeltésre van szükség.

A választási csomag olyan jogalkotási javaslatot tartalmazott, amely szerint szankciókat kell bevezetni azon európai pártokkal és alapítványokkal szemben, amelyek az adatvédelmi jogszabályok megszegéséből előnyt kívánnak kovácsolni, hogy szándékosan befolyásolják vagy megpróbálják befolyásolni az európai parlamenti választások eredményét. Ezt a javaslatot gyorsan elfogadták, és a választások idején hatályban volt¹⁰⁸. Az Európai Pártok és Európai Politikai Alapítványok Hatósága kapcsolatba lépett a tagállamokkal, hogy biztosítsa annak hatékony végrehajtását. Eddig nem derült fény semmilyen esetre az új mechanizmus szerint.

4.4. A kibertámadásokkal szembeni megnövekedett ellenálló képesség

A Bizottság együttműködött a tagállamok hatóságaival annak érdekében, hogy végrehajtsák a választások során **bekövetkező kibertámadások kockázatának kezelésére irányuló ajánlásait**¹⁰⁹. Felszólította a tagállamokat, hogy tegyék meg a szükséges lépéseket annak érdekében, hogy megértsék és kezeljék a kibertámadások kockázatát, és alkalmazzák a hálózati és információs rendszerek biztonságáról szóló irányelv alapján létrehozott együttműködési munkacsoport által készített, a választási technológia kiberbiztonságáról szóló gyűjteményt¹¹⁰. Ezenkívül a tagállamok felszólítást kaptak arra, hogy tegyék meg az e kockázatokkal kapcsolatos ismeretek terjesztésére irányuló lépéseket, és számos tagállam ezt meg is tette, beleértve a külön képzéseket és gyakorlatokat, amelyekbe bevonták az illetékes érdekelt feleket, úgy mint a politikai pártokat és az újságírókat. Az ajánlás továbbá arra kérte a politikai pártokat, hogy járjanak el a kiberkockázatok csökkentése érdekében.

¹⁰⁶ A GDPR megerősítette a nemzeti hatóságok azon jogkörét, hogy nyomon kövessék és végrehajtsák ezeket a szabályokat.

¹⁰⁷ Franciaország például külön űrlapot hozott létre, amelyen keresztül 697 panaszt jelentettek be a választásokkal kapcsolatban, beleértve 11 olyat, amelyek a politikai pártok ellen szóltak. Spanyolországban 102 panaszt nyújtottak be. Részletesebben lásd az e közleményhez kapcsolódó bizottsági szolgálati munkadokumentum 4.3.2. szakaszát.

¹⁰⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=celex:32019R0493>

¹⁰⁹ A választási csomag ajánlásának 12–18. pontja.

¹¹⁰ https://ec.europa.eu/information_society/newsroom/image/document/2018-30/election_security_compendium_00BE09F9-D2BE-5D69-9E39C5A9C81C290F_53645.pdf

Az ajánlás végrehajtásának támogatása és az egyes nemzeti hatóságok közötti együttműködés növelése érdekében a Bizottság 2018 októberében magas szintű műhelytalálkozót szervezett a választásokkal szembeni kiberfenyegetésekről¹¹¹, ahol a kiberbiztonsági hatóságok találkoztak a választási hatóságokkal, hogy megvitassák a közelgő kihívásokat¹¹².

Az Európai Unió Kiberbiztonsági Ügynökséggel (ENISA) és az Európai Parlamenttel együttműködésben a Bizottság 2019 áprilisában szimulációs gyakorlatot tartott az európai választási együttműködési hálózat keretében, hogy tesztelje az Unió és a tagállamok válaszeljárásainak és válságterveinek hatékonyságát¹¹³. Az ENISA gyakorlatról szóló, tagállamokkal megosztott jelentése magában foglalt olyan szabályzatokat és kapacitásokat, amelyeket elengedhetetlennek gondolnak a választásokkal kapcsolatos kiberbiztonsági ellenálló képesség tekintetében.

A tagállamok jelezték, hogy javítani lehetne azon, ahogy az eredményeket továbbítják a Parlamentnek a választások éjszakáján. Egyes esetekben a hatóságok külön támogatást és képzést nyújtottak a politikai pártoknak és jelölteknek, valamint az újságíróknak és a médiának a választások kiberbiztonsága és az ellenálló képesség támogatása érdekében¹¹⁴.

Elemzés és nyomon követő intézkedések

A választások manipulációjának vagy a választók véleményének és választásának manipulálása céljából a választásokba való jogellenes beavatkozás kockázata valós és többoldalú volt, így az ennek leküzdésére irányuló munka is. Elszigetelt kibertámadásokkal, adatvédelmi és egyéb, választásokkal kapcsolatos panaszokat nyújtottak be, azonban a választásokba való beavatkozásra irányuló, titkos, koordinált, nagyszabású erőfeszítést nem azonosítottak. A tagállamok visszajelzései alapján látható, hogy a választási csomag és az egyéb uniós intézkedések elengedhetetlen szerepet játszottak a tagállamok azon erőfeszítéseiben, amelyek a fenyegetések elhárítására és a felügyeleti feladatok gyakorlására irányultak.

A tagállamok széles körben végrehajtották a választási csomagot. Magas szintű együttműködést és koordinációt értek el mind az illetékes hatóságok körében¹¹⁵, beleértve a nemzeti választási hálózatok és a magán- és egyéb érintett szervezetek keretén belül, mind pedig a tagállamok és az európai intézmények körében.

Az átfogó, „teljes társadalomra kiterjedő” megközelítés értéke megmutatkozott, és

¹¹¹ https://wayback.archive-it.org/12090/20191129081252/https://ec.europa.eu/epsc/events/election-interference-digital-age-building-resilience-cyber-enabled-threats_en

¹¹² A műhelytalálkozó eredményét betáplálták a 2018. november végén tartott Alapjogi Kollokviumba, amely az „európai uniós demokráciára” összpontosított.

¹¹³ Az ENISA korábban véleményt adott ki a választások kiberbiztonságáról, amely e gyakorlat alapjául szolgált, és támogatta a nemzeti kiberbiztonsági gyakorlatokat a választásokat megelőző szakaszban <https://www.enisa.europa.eu/news/enisa-news/enisa-makes-recommendations-on-eu-wide-election-cybersecurity>

¹¹⁴ Részletesebben lásd a közleményhez kapcsolódó bizottsági szolgálati munkadokumentum 4.4. szakaszát.

¹¹⁵ Ez magában foglalta a választási szakértők és a dezinformációval kapcsolatos stratégiai kommunikáció szakértői közötti együttműködést.

hatékonyak bizonyult¹¹⁶.

A legfontosabb tanulságok az alábbiakat foglalják magukban:

További előrehaladásra van szükség a dezinformáció, a manipuláció és a jogellenes külföldi beavatkozás leküzdéséhez¹¹⁷. A választásokra vonatkozó óvintézkedéseknek hatékonyak és az online környezethez alkalmasnak kell lenniük. A politikai hirdetések és kommunikációk átláthatósága nem eléggé megbízható.

Elengedhetetlen, hogy elegendő kapacitást alakítsanak ki az uniós intézményeken belül, a tagállamokban és civil társadalomban a manipuláció és beavatkozás feltárása, elemzése és leleplezése érdekében.

Ismételten meg kell erősíteni az **illetékes hatóságok** kapacitását és erőfeszítéseit annak érdekében, hogy gyakorolni tudják felügyeleti feladataikat, és kapcsolatot tartsanak fenn a platformokkal. Az online platformoknak rendelkezniük kellene a szükséges struktúrákkal és eljárásokkal, amelyek lehetővé teszik számukra, hogy nyomon kövessék a vonatkozó nemzeti és uniós jogszabályoknak való megfelelést, és egyenlően kezeljék a tagállamokat.

A tagállamok támogatják a nagyobb mértékű, uniós szintű együttműködést ezen a területen, beleértve a tagállamok közötti egyenlő bánásmód biztosítását és problémák esetén az operatív nyomon követést.

Ezenkívül mélyíteni kell a nemzeti és uniós szintű illetékes hatóságok közötti **megerősített együttműködést**, beleértve az adatvédelmi hatóságokat és a médiaszabályozókat.

Az **online platformoknak** tovább kell növelniük a politikai tartalomhoz kapcsolódó tevékenységeik **átláthatóságát** és elszámoltathatóságát, és a kötelezettségvállalásaiknak harmadik felek által ellenőrizhetőnek kell lenniük. **A digitális platformok adataihoz való hozzáférés, beleértve a kutatói közösség általi hozzáférést**, továbbra sem elegendő. Ez megnehezítheti az **újságírók** számára, hogy megértsék a demokratikus vitát érintő fenyegetéseket, és arról beszámoljanak, valamint hátráltatja a **civil társadalom** által a polgárok tudatosságának növelése és a társadalmi ellenálló képesség kialakítása érdekében tett erőfeszítéseket. A platformoknak lehetővé kell tenniük az adatokhoz való nagyobb hozzáférést a kutatók és egyéb illetékes szervek számára, az adatvédelmi előírások teljes körű betartása mellett, többek közt az e célból kialakítandó külön struktúrák alapján. Ez magában foglalja azon kutatási partnerek hálózatának bővítését, amelyekkel a platformok jelenleg együtt dolgoznak. Hatékonyabban kell elemezni a beavatkozás hatályát és demokratikus folyamatra gyakorolt hatását, beleértve azokat a módokat, ahogy az információ online közlekedik, a keresőmotorok algoritmusait és a közösségi média

¹¹⁶ Összehasonlítva az Eurobarométer 477. számú, demokráciáról és választásokról szóló külön felmérésével (2018. november) és az Európai Parlament 2019. évi választásokat követő felmérésével.

¹¹⁷ Az e közleményhez kapcsolódó bizottsági szolgálati munkadokumentum 4.2.4. szakaszában olvashatók a megállapítások részletei, és megismétlődnek a NATO stratégiai kommunikációval foglalkozó kiválósági központja által készített, a közösségi média platformjainak a nem autentikus viselkedés leküzdésében játszott szerepének leküzdéséről szóló jelentés ajánlásaiban <https://www.stratcomcoe.org/how-social-media-companies-are-failing-combat-inauthentic-behaviour-online>.

platformjait, amelyek az információkat rangsorolják, valamint a platformok által a hiteles tartalom előmozdítása érdekében tett erőfeszítéseket.

A **szabad, plurális és elszámoltatható médiakörnyezet**, valamint a **nyilvánosság minőségi tájékoztatása** előfeltétele az egészséges és tájékoztatáson alapuló politikai vitának és annak, hogy a polgárok szembesüljenek a dezinformációval és egyéb manipulációkkal, hogy tájékoztatáson alapuló döntéseket hozzanak, és rendelkezzenek elszámoltatási joggal. Ez a demokratikus fékek és egyensúlyok elengedhetetlen része és az egészséges demokratikus diskurzus előfeltétele.¹¹⁸

A jövőben több erőfeszítést kell fektetni a **polgárok szerepének erősítésébe**, a figyelemfelkeltés és a médiaműveltség növelésébe, valamint a **készségek** fejlesztésébe, valamennyi korcsoportra kiterjedően.

A Bizottság továbbra is támogatja a tagállamokat ezekben az erőfeszítésekben. A **Bizottság** különösen:

- finanszírozni fogja a **nemzeti választási hálózatok segítségét célzó tevékenységi támogatásokat** és a demokratikus ellenálló képesség megerősítését célzó egyéb intézkedéseket¹¹⁹;
- támogatni fogja a tagállamok közötti **fokozott együttműködést** az európai választási együttműködési hálózat lehető legjobb kihasználásával, valamint a más hálózatokkal, például a riasztási rendszerrel való szoros interakció és együttműködés biztosításával, többek közt az alábbiak révén:
 - gyakorlati, **operatív tevékenységek**, többek közt műhelytalálkozók és kockázatértékelések a fenyegetések hatékonyabb azonosításának támogatása érdekében;
 - a tagállamok közötti együttműködés támogatása **az online platformokkal kapcsolatos releváns tevékenységek nyomon követése terén**, többek közt a platformokkal való kapcsolatra vonatkozó információ megosztásával és a tagállamok közötti egyenlő bánásmód támogatásával;
 - a további és folyamatos együttműködés megkönnyítése az európai választási együttműködési hálózat, az ERGA és a riasztási rendszer között, többek közt a választási kontextusban releváns információkkal és elemzésekkel, valamint az online platformokkal folytatott interakciókkal kapcsolatban;
 - az **együttműködés fokozása más szervezetekkel**, például az Európai Adatvédelmi

¹¹⁸ Ez a megállapítás jelenik meg a Bizottság civil társadalommal és szélesebb körű érintett felekkel való kapcsolatában, például a Bizottság Alapjogi Kollokviumait követő következtetésekből (2016-ban a médiapluralizmusról és demokráciáról, 2017-ben a nők jogairól viharos időszakokban, 2018-ban pedig az európai demokráciáról). Lásd továbbá például a médiaszereplőket érő online fenyegetések szabad választásokra gyakorolt hatásairól szóló megállapításokat az UNESCO „Választások és média a digitális időkben” c. kiadványában

¹¹⁹ <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000371486.locale=en>
<https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-details/rec-rcit-citi-ag-2020>

Testülettel, az ENISA-val és a hálózati és információs rendszerek biztonságáról szóló irányelv alapján létrehozott együttműködési munkacsoporttal (hálózat- és információbiztonsággal foglalkozó együttműködési csoport)¹²⁰;

- a tagállamok támogatása abban, hogy fenntartsák és kibővítsék a választások szempontjából releváns **szabályozói környezet feltérképezését**.
- továbbra is **kapcsolatban fog állni az online platformokkal**, többek közt a dezinformáció visszaszorítását célzó gyakorlati kódex és a jogellenes online gyűlöletbeszéd felszámolására vonatkozó magatartási kódex tekintetében, valamint az illetékes felekkel, mint az európai választási együttműködési hálózattal, a riasztási rendszerrel és egyéb vonatkozó uniós hálózatokkal közösen hozzájárul további intézkedések kialakításához, amelyek célja, hogy közös megközelítést és közös standardokat határozzanak meg az olyan problémák leküzdése érdekében, mint a dezinformáció és az online gyűlöletkeltő üzenetek;
- **tovább fogja támogatni a sajtószabadságot, a médiapluralizmust és a minőségi újságírást**, többek közt az újságírók hatékonyabb védelmén keresztül és a médiaágazat átalakulása és a digitális jövő kontextusában;
- továbbra is vizsgálni fogja az **adatvédelmi előírások hatékony alkalmazásával** kapcsolatos problémákat a választások során, beleértve az átláthatóságot, a személyre szóló kampánytechnikákat és az algoritmusok alkalmazását;
- konkrét intézkedéseket vezet be annak érdekében, hogy **megerősítse a polgárok** szerepét azok teljes sokszínűségében, hogy képesek legyenek kezelni a dezinformációval és a manipulációval kapcsolatos problémákat, kritikusan értékeljék az információs környezetet és tájékoztatáson alapuló döntést hozzanak (a médiaműveltség, a kritikus gondolkodás és az uniós értékekre és polgárságra vonatkozó oktatás támogatására irányuló kezdeményezések).
- megerősíti a problémákkal és kockázatokkal kapcsolatos ismereteket, többek közt az alábbiak révén:
 - A hatályos szabályokkal, a vonatkozó jogkörökkel és felelősségkörökkel teljes összhangban az újonnan létrehozott Európai Digitálismédia-megfigyelőközpont leghatékonyabb alkalmazása az európai tényellenőrzők és akadémiai kutatók közötti kapcsolat megkönnyítése érdekében.
 - A szabad és tisztességes választásokra vonatkozó, új és feltörekvő technológiák hatásáról szóló tanulmány, amely azt vizsgálja, hogy a választókra és az új technológiákra, többek közt a személyre szabott kampánytechnikákra, az algoritmusokra és a mesterséges intelligenciára vonatkozó adatok használata miként alkalmazható a választások eredményének és az abba vetett közbizalom

¹²⁰ Annak érdekében, hogy meg lehessen valósítani a kiberbiztonsággal kapcsolatos tapasztalatok cseréjét, és növelni lehessen a kapcsolódó technikai kapacitást.

befolyásolására. Az eredmények várhatóan 2020 végére lesznek elérhetők.

- támogatni fogja a választási technológia kiberbiztonságáról szóló **gyűjtemény lehetséges frissítését** a hálózat- és információbiztonsággal foglalkozó együttműködési csoporton belül, az európai választási együttműködési hálózattal szoros együttműködésben, hogy a dokumentumot naprakészen tartsa és a tagállamok igényeihez igazítsa.

Az erős és működő demokrácia fenntartása Európában legitimitás és bizalom kérdése. Az európai demokrácia számos belülről és kívülről érkező kihívással néz szembe. Ahogyan a Bizottság elnöke bejelentette politikai iránymutatásaiban, a Bizottság be fogja mutatni az **európai demokráciával kapcsolatos cselekvési tervet**¹²¹, hogy segítse a demokráciáink ellenálló képességének fejlesztését és az európai parlamenti választásokba való külső beavatkozás veszélyének leküzdését. A cél a dezinformáció elleni küzdelem, a változó fenyegetésekhez és manipulációkhoz való alkalmazkodás, valamint a szabad és független média támogatása. A terv a politikai hirdetések átláthatóságára vonatkozó jogalkotási javaslatokat fog tartalmazni, és tovább egyértelműsíti az európai politikai pártok finanszírozására vonatkozó szabályokat.

5. Következtetések

A demokrácia az Unió alapvető értékei közé tartozik. Ezek az értékek a jelenlegi válságos, nehézségekkel teli és bizonytalan időszakban még nagyobb jelentőségre tesznek szert. A 2019. évi európai parlamenti választásokon tapasztalt rekordmagas részvételi arány egyértelmű jele annak, hogy Európában újból megnőtt az európai politikában való részvétel iránti érdeklődés. Valódi európai politikai vita vette kezdetét. Erre a magas részvételi arányra építve az Európa jövőjéről szóló konferencia annak ösztönzésére törekszik majd, hogy a polgárok véleményének nagyobb súlya legyen, és aktív szerepet játszhassanak a prioritásaink és törekvései szintjeink meghatározása során.

Európa felnőtt a kihíváshoz, amely a szabad és tisztességes választások beavatkozással szembeni védelmével, és a polgárok demokráciába vetett bizalmának és hitének növelésével kapcsolatos. A Bizottság és egyéb európai intézmények támogatásával a tagállamok összefogtak, hogy a korábbiakban nem látott mértékben egyesítsék szakértelmüket és kapacitásaikat. A Covid19-világjárvány ismételten rámutatott arra, mennyire fontos az együttműködés a dezinformációra és a demokratikus vita manipulációjára adott válasz terén.

Továbbra is előrelépésekre van szükség az európai demokrácia általános inkluzivitását nézve. A polgárok nem minden csoportja vesz részt egyenlő mértékben a választásokon. Bár az Európai Parlament a nemek jobb egyensúlyát¹²² tükrözi, még mindig előrehaladásra van

¹²¹ Lásd: A Bizottság 2020. évi munkaprogramja https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/cwp-2020-publication_en.pdf

¹²² 751 európai parlamenti képviselőt választottak meg 190 politikai pártból, 28 tagállamból. 61 %-uk új a Parlamentben, 60 %-uk férfi, 40 %-uk nő (ami három százalékpontos növekedés 2014-hez képest).

szükség a nők, a fogyatékossgal élő polgárok, a fiatalabb polgárok és más csoportok demokratikus részvétele terén. A határt átlépő uniós polgárok egyes tagállamokban nehézségekbe ütköztek a szavazás terén, néhányan akkor, amikor a származási országuk jelöltjeire próbálták leadni a szavazatukat, míg mások akkor, amikor a lakóhelyük szerinti országban próbáltak szavazni.

Számos olyan bevált gyakorlatról számoltak be, amelyek elősegítették az alulreprezentált csoportok részvételét, azonban szélesebb körben kell alkalmazni ilyen intézkedéseket, továbbá átfogóbb és megbízhatóbb adatokra van szükség. További munkára van szükség a fennmaradó akadályok eltávolításához és az inkluzív részvétel biztosításához.

Bár történt előrehaladás a választások európai dimenziójának növelése terén, a nemzeti és európai pártok közötti kapcsolat általában továbbra sem világos a választók számára. A legtöbb tagállamban a szavazólapokon továbbra is csak a nemzeti pártok neve és logója szerepel, a kapcsolódó európai párt neve nem¹²³. Az európai pártok kiáltványai szintén nem jelentek meg a tagállamokban zajló politikai viták fősodrában.

A választások során az uniós intézmények, a tagállamok, a civil társadalmi és egyéb szervezetek nagyobb mértékben folytattak figyelemfelkeltő tevékenységeket. A megosztott felelősség jegyében a Bizottság és az Európai Parlament egyesítette erőit a kommunikációs tevékenységeik terén.

A 2024. évi választások tekintetében a Bizottság továbbra is azon fog dolgozni, hogy előmozdítsa a magas részvételi arányt, az inkluzivitást és a választások európai dimenzióját, valamint hogy a Szerződések őreként járjon el. Meg fogja szilárdítani az Európai Parlamenttel és egyéb uniós intézményekkel kialakított partnerséget annak érdekében, hogy megerősítse a következő választások európai dimenzióját.

A Bizottság által a kettős szavazás elkerülése és a tagállamok közötti együttműködés érdekében elérhetővé tett adatmegosztási eszközök jól működtek. Mindazonáltal ezen a téren folytatni kell a munkát a tagállamokat érő nehézségek kiváltó okainak leküzdésével, többek közt a kettős szavazás megakadályozása érdekében megosztott adatok időzítésével és tartalmával kapcsolatban.

Ebben az egyre inkább digitális érában a nyitott demokratikus rendszereink és választási folyamataink új kihívásokkal szembesülnek, amelyekhez igazodniuk kell. A Bizottság fellépett az EU-t megosztani és destabilizálni kívánó szereplők külső beavatkozásának kockázatával szemben. Az európai intézmények és a tagállamok krészvételével – többek közt az új európai választási együttműködési hálózat keretén belül – a korábbiakhoz nem fogható koordinált fellépésre került sor, amely a polgárok bevonására és szerepük megerősítésére, a

¹²³ Az európai politikai pártok és az európai politikai alapítványok jogállásáról és finanszírozásáról szóló, 2014. október 22-i, 1141/2014/EU, Euratom európai parlamenti és tanácsi rendelet 31. cikkének értelmében az európai pártok az európai parlamenti választások keretében minden megfelelő intézkedést meghozhatnak annak érdekében, hogy az Unió polgárait tájékoztassák egyfelől a nemzeti politikai pártok és jelöltek, másfelől az érintett európai politikai pártok közötti kapcsolódásokról.

bizalom és ellenálló képesség növelésére, a figyelemfelhívásra és a választási folyamatokat érő fenyegetések megelőzésére irányult. Az éberség magas szintű volt, és jelentős online aktivitás volt megfigyelhető, azonban széles körű, koordinált támadás azonosítására eddig nem került sor. Az uniós polgárok most elégedettebbnek tűnnek a szabad és tisztességes uniós választásokkal, mint a választások előtti időszakban¹²⁴.

Az európai demokráciát érő kihívások továbbra is fennállnak. A 2024. évi választásokra való felkészülés során további erőfeszítésekre van szükség. A Bizottság 2020 végén előterjeszti majd az európai demokráciával kapcsolatos cselekvési tervet, hogy segítsen javítani a demokráciáink ellenálló képességét és leküzdeni a külső beavatkozás veszélyeit.

A szóban forgó kockázatok átfogó megközelítést tesznek szükségessé, amely tiszteletben tartja a demokratikus rendszerek fékeit és egyensúlyait, és biztosítja minden alapjog betartását, beleértve a szabad és titkos választásokhoz való jogot, a véleménynyilvánítás és egyesülés szabadságát, valamint az eljárási biztosítékokat.

Az érintett nemzetközi partnerekkel folytatódni fog az ellenállóképes választási rendszerekre vonatkozó bevált gyakorlatok megosztása érdekében folytatott párbeszéd előmozdítása.

¹²⁴ Lásd a 11. lábjegyzetet. A szabad és tisztességes választásokba vetett bizalom 2018. szeptember és 2019. június között 21 tagállamban nőtt.